

T.C.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİMDALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİMDALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA İLİŞKİN
TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ

Nurcan ERKENAY

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Birsen DOĞAN

DENİZLİ-2013

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Bu çalışma, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Metin YAŞAR

Üye : Yrd. Doç. Dr. Kazım ÇELİK

Danışman : Yrd. Doç.Dr. Birsen DOĞAN

İmza

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 08.11./2013 tarih ve 22/09 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mehmet Ali SARIGÖL

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu araştırmayı gerçekleştirmemde birçok kişinin katkısı olmuştur.

Öncelikle araştırmanın uygulama evresinde yardımlarını benden esirgemeyen, karşılaştığım aksiliklerde sabırla bana yol gösteren değerli danışmanım Yrd. Doç. Dr. Birsen DOĞAN' a teşekkür ederim. Verilerin istatistiksel analizi aşamasında ve ölçek geliştirme sürecinde fikirlerini esirgemeyen değerli hocalarım Doç. Dr. Ramazan BAşTÜRK, Yrd. Doç. Dr. Kazım ÇELİK, Yrd. Doç. Dr. Metin YAşAR ve Doç. Dr. Fatma SUSAR' a teşekkür ederim.

Araştırmayı okullarında ve sınıflarında uygulamama izin veren değerli eğitim kurumları yöneticileri ile öğretmen arkadaşlara ve araştırmaya katılan sevgili öğrencilere sonsuz teşekkür ederim.

Araştırma boyunca bana destek olan ve benim bu günlere gelmemi sağlayan, yaşamımın her anında ilgi, sevgi ve güvenlerini her fırsatta hissettiğim annem Yurdağül ERKENAY' a, babam Mehmet ERKENAY' a, ablam Gülizar KAYA' ya ve sıkıldığım anlarda beni neşelendiren yeğenim Arda Mehmet KAYA' ya kucak dolusu teşekkür ederim. Araştırma boyunca her türlü sıkıntı ve gerginliklerimde beni rahatlatan, neşelendiren, bilgisayarda karşılaştığım problemleri çözmemde elinden gelen yardımı esirgemeyen, çalışmalarımda beni sürekli destekleyen ve yüreklendiren sevgili arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler...

Araştırmanın ilgili alana önemli katkılar getirmesi dileğiyle...

Nurcan ERKENAY

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmanın yapılması ve bulgularının çözümünde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyulduğunu; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza:

Öğrenci Adı Soyadı: Nurcan ERKENAY

ÖZET**İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA İLİŞKİN TUTUMLARININ
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ****Nurcan ERKENAY****Yüksek lisans Tezi, İlköğretim ABD Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı****Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Birsen DOĞAN****Kasım 2013, XIII+83 Sayfa**

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının incelendiği bu araştırmada amaç, çeşitli değişkenlerin okumaya ilişkin tutum ile ilişkilerini belirlemeye çalışmaktır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Bursa ili merkez ilçelerinde (Gemlik, Gürsu, Kestel, Mudanya, Nilüfer, Osmangazi ve Yıldırım) bulunan ilkokul 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem, küme örneklem yöntemi ile belirlenen alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan on altı ilkokulun 3. sınıflarına devam eden 286 kız, 322 erkek olmak üzere toplam 608 öğrenci alınmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Okumaya İlişkin Tutum Ölçeği” yardımıyla toplanmıştır. Tutum ölçeği için gerekli geçerlilik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimleyici istatistik (frekans, yüzde ve ortalama), Kolmogorov-Smirnov Testi, Kruskal-Wallis H ve Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Analizler SPSS 20.0 programıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin karşılaştırılmasında anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Yapılan uygulama sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun okumaya ilişkin yüksek düzeyde olumlu tutum geliştirdiği görülmüştür. Araştırmada ayrıca kızların erkeklere; evinde kitaplık olan öğrencilerin kitaplık olmayan öğrencilere; okumaya daha fazla zaman ayıran öğrencilerin daha az zaman ayıran öğrencilere göre okumaya ilişkin daha yüksek seviyede olumlu tutum geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin bilgisayar (internet) kullanıp kullanmamaları ve anne-baba mesleği ile okumaya ilişkin tutum arasında anlamlı düzeyde fark bulunamamıştır. Sosyo-ekonomik düzey olarak

okulun bulunduğu yer üst sosyo-ekonomik düzeyde bulunan öğrencilerin tutum düzeyleri daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, tutum, ilkokul öğrencileri, sosyo-ekonomik düzey, cinsiyet

ABSTRACT**EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF 3RD GRADE ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS READING ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES****Nurcan ERKENAY****M. Sc. Thesis in Elementary Education****Supervisor: Assistant Prof. Dr. Birsen DOĞAN****November 2013, XIII+83 Pages**

The purpose of this research, which studies the attitudes of 3rd grade elementary school students towards reading, was to identify the effect of various variables on the attitude towards reading. Survey model was used for the research. The population of research was consisted of 3rd grade elementary school students who resided in central towns of Bursa Province (Gemlik, Gürsu, Kestel, Mudanya, Nilüfer, Osmangazi and Yıldırım) during the academic year of 2011-2012. Determined by sampling and cluster sampling methods, total 608 students were recruited, 286 of whom were girls and 322 of whom were boys, who continue 3rd grades of sixteen elementary schools from upper, middle and lower socio-economic levels. Data were collected with the help of "Scale For Attitude Toward Reading" developed by the researcher. Validity and reliability analyses required for approach scale were performed. For data analyses, descriptive statistics (frequency, percentage and average), Kolmogorov-Smirnov's Test, Kruskal-Wallis and Mann-Whitney U's Tests were used. Analyses were performed by SPSS 20.0 program. Significance level was regarded as .05 for data comparison. As the result of the application, it was observed that majority of the students developed a highly positive attitude towards reading. Also it was concluded in the research that girls vs. boys; the students who have library at their homes vs. who don't have it; and the students who spend more time on reading vs. who don't develop higher level of positive attitude towards reading. No significant difference was found between internet usage of the students and the professions of their parents, and the attitude towards reading. In socio-

economical terms, the students who are at the upper socio-economic level have higher attitude levels.

Keywords: Reading, attitude, elementary school students, socio-economic level, gender

İÇİNDEKİLER

Yüksek Lisans Tez Onay Formu	i
Teşekkür	ii
Bilimsel Etik Sayfası.....	iii
Özet	iv
Abstract.....	vi
İçindekiler.....	viii
Tablolar Dizini	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.1.1. Okumanın Önemi.....	1
1.1.1.1.Toplumsal Önemi/ Yararı:.....	2
1.1.1.2. Bireysel Önemi/ Yararı:.....	3
1.1.2. Okumaya İlişkin Tutum	4
1.1.2.1. Okumaya İlişkin Tutumu Etkileyen Faktörler.....	6
1.1.2.1.1. Okumaya İlişkin Tutum ve Aile	6
1.1.2.1.2. Okumaya İlişkin Tutum ve Öğretmen	8
1.1.2.1.3. Okumaya İlişkin Tutum ve Cinsiyet.....	9
1.1.2.1.4. Okumaya İlişkin Tutum ve Kitapların Biçimsel Özellikleri	9
1.1.2.1.5. Okuma Tutumu ve Bilgisayar (İnternet) Kullanımı	10
1.1.3. Okuma Tutum Modelleri.....	11
1.1.3.1. Mathewson Okuma Tutum Modeli	12
1.1.3.2. McKenna Okuma Tutum Modeli	12
1.1.3.3. Liska Okuma Tutum Modeli	12
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	13
1.3. PROBLEM CÜMLESİ.....	13
1.4. ALT PROBLEMLER.....	13

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	14
1.6. SINIRLILIKLAR	15
1.7. SAYILTILAR.....	15
1.8. TANIMLAR VE KISALTMALAR	15

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. YURT İÇİNDE VE YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR	16
2.1.1. Okumaya İlişkin Tutum ve Cinsiyet ile İlgili Araştırmalar.....	16
2.1.2. Okumaya İlişkin Tutum ve Yaş/ Sınıf ile İlgili Araştırmalar	19
2.1.3. Okumaya İlişkin Tutum ve Bilgisayar (İnternet) ile İlgili Araştırmalar ..	21
2.1.4. Okumaya İlişkin Tutum ve Aile ile İlgili Araştırmalar.....	22
2.1.5.Okumaya İlişkin Tutum ve Sosyo-Ekonomik Düzey ile İlgili Araştırmalar.....	23
2.1.6. Okumaya İlişkin Tutum ve Öğretmen İle İlgili Araştırmalar	25
2.1.7.Okumaya İlişkin Tutum ve Okuduğunu Anlama Becerisi ile İlgili Araştırmalar	26
2.1.8. Okumaya İlişkin Tutumu Etkileyen Diğer Faktörlerin Bulunduğu İlgili Araştırmalar	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	33
3.2. ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ	34
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI	37
3.4. VERİ TOPLAMA ARACI.....	38
3.4.1. Okumaya İlişkin Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	38
3.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	46

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma.....	47
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma.....	50
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma.....	51
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma.....	53
4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma.....	54
4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma.....	56
4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma.....	57

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR.....	60
5.1.1. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Ne Düzeyde Olduğuna İlişkin Sonuçlar	60
5.1.2. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Cinsiyete Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar.....	60
5.1.3. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Evde Kitaplık Olma Durumuna Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar.....	61
5.1.4. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Kitap Okuma Sürelerine Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar.....	61
5.1.5. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Bilgisayar (İnternet) Kullanımına Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar	61
5.1.6. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Anne-Baba Mesleğine Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar	62

5.1.7. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Okulların Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar.....	62
5.2. ÖNERİLER.....	62
5.2.1. Uygulayıcı İçin Öneriler.....	62
5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler	63
KAYNAKLAR	64
EKLER	77
ÖZGEÇMİŞ.....	83

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. Evren Sayılarına Göre Örneklem Sayıları (N: Evren, S: Örneklem).....	34
Tablo 3.2. Araştırma Örneklemini Oluşturan Okullar, Öğrenci Sayıları ve Yüzdeleri	36
Tablo 3.3. Araştırmaya Katılan İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	36
Tablo 3.4. Yirmi Maddeden Oluşan Tutum Ölçeğinin Faktör Yük Değerleri.....	41
Tablo 3.5. On Üç Maddeden Oluşan Tutum Ölçeğinin Faktör Yük Değerleri....	43
Tablo 3.6. Okumaya İlişkin Tutum Ölçeği Test-Tekrar Test Sonuçları	44
Tablo 3.7. Örneklem Grubuna Uygulanan Ölçeğin 13 Maddesine Ait Yük Değerleri.....	45
Tablo 4.1. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarını Betimleyen İstatistik Değerler.....	47
Tablo 4.2. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Düzeyleri	48
Tablo 4.3. Kız ve Erkek Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları	50
Tablo 4.4. Evinde Kitaplık Olan ve Olmayan Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları	51
Tablo 4.5. Kitap Okuma Sürelerine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	53
Tablo 4.6. Kitap Okuma Süresine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları	53
Tablo 4.7. Bilgisayar (İnternet) Kullanımlarına Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları	55
Tablo 4.8. Anne Mesleğine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları.....	56
Tablo 4.9. Baba Mesleğine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları.....	57

Tablo 4.10. Okulların Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	58
Tablo 4.11. Okulların Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	58

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmada, ilk olarak ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları belirlenmiştir. Daha sonra bu tutumların çeşitli değişkenler ile olan ilişkileri incelenmiştir. Bu bölümde, araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, problem cümlesi, alt problemler, sayılılar, sınırlılıklar ile tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır.

1.1. PROBLEM DURUMU

Bu bölümde öncelikle okumanın önemine değinilmektedir. Daha sonra okumaya ilişkin tutum, okumaya ilişkin tutumu etkileyen faktörler ele alınmaktadır. Sonunda ise okuma modelleri konularına yer verilmektedir.

1.1.1. Okumanın Önemi

Dilin anlama ve anlatma olmak üzere iki boyutu vardır. Okuma, dilin anlama boyutu içinde yer almakta ve öğrenmenin en güçlü araçlarından birini oluşturmaktadır (Sallabaş, 2008). Okuma bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlu bir gelişim sürecidir (Sever, 1995). Okumanın hem akademik hem de sosyal hayatta yer alan hemen hemen bütün alanlarla bağlantılı olması, onu insan eğitiminde ve hayatında vazgeçilmez bir noktaya getirmiştir. Devrimci (1993: 9) Gray ve Rogers'dan (1975) aktardığı okuma sebepleri; (a) adet ve alışkanlıklar, (b) görev duygusu, (c) genellikle boş zamanlarını değerlendirmek, (d) güncel olayları anlamak, (e) anlık kişisel tatmin, (f) günlük yaşamın pratik gereksinimlerini karşılamak, (g) profesyonel veya mesleki ilgileri devam ettirmek, (h) daha çok hobi türünden uğraşlar, (ı) gereksinim ve talepleri karşılamak, (i) kendini geliştirmek ve ilerletmek, (j) entelektüel gereksinimleri karşılamak, (k) dini gereksinimleri karşılamak, (l) kişisel-sosyal talepleri karşılamak olarak belirtilmiştir.

Okumanın bu kadar fazla nedeninin olması, onun öneminden kaynaklanmaktadır. Bu eylemin gereği gibi kazanılması ise önce çocuğun aile çevresinin okumaya ilgisinin sonra da ilköğretimde alacağı okuma eğitiminin

yeterliliği ve etkililiği ile mümkündür (Kayalan, 2002: 23-24). Okumaktan gaye, elbette okumuş olmak değil; istifade ederek okumak, yani nitelikli bir okumadır. Nitelikli okuma ise; anlamaya çalışarak, çok yönlü düşünerek, karşılaştırmalar, değerlendirmeler ve çıkarımlar yaparak, düşünce üreterek yapılan okumadır (Karaçam, 2005). Okuma yoluyla kazanacağımız dinamik düşünce, çevremize uyumu kolaylaştıracığı gibi çevremizdekileri geliştirmemizi de sağlar (Maraşlı, 2005: 16). Bu bağlamda okumanın önemini iki genel başlık altında toplamak mümkündür:

1- Toplumsal önemi/ yararı

2- Bireysel önemi/ yararı (Yılmaz, 1993: 25-26).

1.1.1.1. Toplumsal Önemi/ Yararı:

Gelişmiş ülkelerin karşılaştıkları okuma alışkanlığı sorununu, ciddi ve hızlı bir biçimde ele alarak çözümlenmiş olmaları okumanın özellikle toplumsal önemini ortaya koymaktadır. Ekonomik gelişme için bir ülke nüfusunun en az %40'ünün okuryazar olması gerektiği hesaplanmaktadır. Çeşitli ülkeler üzerinde yapılan çalışmalar oranları değişmekle birlikte, eğitimin ekonomik büyümeye anlamlı katkısının olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin; İngiltere'de %7, Belçika'da %14, ABD'de %15, Arjantin'de %16 ve Kanada'da ise bu oran %25'e ulaşmaktadır (OECD, 2005). Okuma alışkanlığı da eğitimdeki verimliliği %3 oranında arttırmaktadır (Bamberger, 1975/1990: 4). Kısaca okuma, eğitim aracılığıyla ekonomide verimliliğe ve sonuçta kalkınmaya katkıda bulunur. Okumanın öneminin farkında olan ülkelerde, belirlenmiş günlük ihtiyaçlar listesinde kitap okuma 18. sıradayken ülkemizde, 2003 yılında Kültür Bakanlığı'na sunulan bir rapora göre, 235. sıradadır (Çocuk Vakfı Çocuk Düşünce Merkezi ve Çocuk Edebiyatı Okulu, 2003: 17). Okumanın bir anlamda toplumsal bir güç niteliği taşıdığı düşünüldüğünde, saptanan bu oran ülkemizin toplumsal gücünü ortaya koymaktadır.

“Okuma alışkanlığı fazla gelişmemiş toplumlarda, toplumun kültürel yapısında kısır döngülerin oluşacağı söylenebilir. Toplumun kültürel yapısında hoş olmayan, ama müsamaha gösterilen olguların yıkılarak,

toplum yaşamına daha uygun bir modelin gelmesi sağlanabilir” (Gürcan, 1999: 84).

Her ne kadar okuma, bireysel gibi görünse de sonuçlarıyla doğrudan doğruya toplumu etkilemektedir. Kongar’a göre okuma, insanın bireysel olmaktan çok toplumsal bir özelliğidir. Bireysel ve toplumsal açıdan okumanın önemi ve işlevi kabul edilen bir gerçektir (Tepebaşılı, 1998: 725). Okuma etkinliğinde amaç bilgiye yönelmedir. Sosyolojik açıdan toplumsal olarak kabul edilen ve yararlı bir etkinliktir (Atmaca, 1997: 335).

1.1.1.2. Bireysel Önemi/ Yararı:

Bamberger’ e (1975/1990: 27-28) göre okuma, bir öğrenme biçimidir. Okuma, dil ve kişiliği sistematik olarak geliştiren bir araçtır ve eğitimde fırsat eşitliğinin yaratılmasına yardımcı bir alandır. Aynı zamanda zihinsel ve duygusal yaşamının temel taşı; öğrenimde başarıyı %30 dolayında arttıran bir etken ve mekanik (siyah/beyaz karşıtlığı) düşünce tarzının oluşumunu engelleyen bir unsurdur.

Okuma, duygusal ve ruhsal ihtiyaçları gidermeye katkı sağladığı için kişisel gelişim açısından önemlidir. Okumayan insan, kültürel etkinliklere katılmayı istemez. Çünkü eğitilmiş insanlarla iletişim kurmakta zorlanır. İyi okuma bireyin kavramlar oluşturmaya, genellemeler yapabilmesine, sonuçlar çıkarmasına, fikirler arasında ilişkiler kurmasına katkı sağlar ve insanın düşünme şeklini farklılaştırır (Akyol, 2005: 2).

Okuma yalnızca bilgi edinmeyi, öğrenmeyi sağlamaz. Bunun yanında yaşamı değişik yönleriyle tanımayı da öğretir. Okuma; (a) kişinin iç dünyasını zenginleştirir, (b) kişinin görüş açısını geliştirir, (c) kişinin çevresine önyargısız, yansız ve hoşgörülü bakmasını sağlar, (d) kişinin düşünüş, davranış ve başkalarıyla ilişkilerini yönlendirir, (e) kişinin beğeni düzeyini yükseltir, (f) kişiye düşünme ve yaratma özgürlüğü ile değerlendirme alışkanlığı kazandırır (Koç ve Müftüoğlu, 1998: 63).

Okuma alışkanlığı öğrencinin ders kitaplarının kolayca okunup anlaşılmasına yardım eder. Kaynak kitaplardan daha iyi yararlanabilmeyi sağlar,

eleştirme ve değerlendirme alışkanlığı kazandırır. Okuyan öğrencinin söz dağarcığı zenginleşirken yazılı ve sözlü anlatım gücü gelişir. Okuma, dil bilgisi kurallarının daha iyi kavranmasına yardım ederek yazım ve noktalama kurallarının doğru kullanılmasına yardımcı olur (Temizkan, 2007: 21).

Okumanın yukarıda sözü edilen önemi dikkate alındığında okumaya ilişkin olumlu tutumun geliştirilmesi gerekmektedir. Bunun okul hayatının özellikle ilk yıllarında olması son derece önem taşımaktadır. Çünkü okumaya ilişkin olumlu tutum aynı zamanda diğer derslerde de başarılı olmayı etkilemektedir.

1.1.2. Okumaya İlişkin Tutum

Öğrenciler, okumaya ilişkin farklı tutumlarla sınıflara gelmekte ve bu tutumlar öğrencinin okuma derslerine ve dersle ilgili etkinliklere katılımını etkilemektedir. Öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları okuma ile ilgili deneyimlerine bağlıdır. Okumanın yararına ilişkin algıları olan, çok okuyan kişilerle beraber olan veya o ortamlarda büyüyen öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının olumlu olması beklenmektedir. Öğrencilerin tutumlarından haberdar olan öğretmen, dersleri o yönde planlamalı ve düzenlemelidir. Çünkü öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları okul kayıtlarında yer almaz veya okuma sınavlarında da gözlemlenemez (Grabe ve Stoller, 2002; Akt, Çakıcı, 2007: 68).

İlkokul öğretmenlerinin, öğrencilerinin kitap okumalarına karşı gösterdikleri ilgi ile ailelerin ilgileri arasında güçlü bir bağ olmalıdır. Öğretmen ve aile işbirliği yaptığında bu tutarlılık sağlanabilir. Öğrencinin yaşı da düşünüldüğünde bu bağın önemi bir kez daha anlaşılabilir.

Okuma fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik olmak üzere üç boyutta incelenebilir. Bireyin okuma işinden beklediği faydayı elde etmesi için okumanın bu üç boyutunda da yeterli olgunluğa ulaşması gereklidir. Okumaya ilişkin tutum da özellikle psikolojik ve sosyolojik boyutta incelenebilen ve okuma üzerinde oldukça etkili olan bir faktördür (Başaran ve Ateş, 2009: 76).

Tutumlar doğuştan gelmez, sonradan yaşanılarak kazanılır (Tavşancıl, 2010: 71). Okumaya ilişkin tutum da canlı bir varlığın tekrarlanan bir etkiyle

edindiği tutum veya öğrenme sonucu otomatik olarak yapılan davranışlardır (Güney, 1998: 10). Okumaya ilişkin geliştirilen tutumun özde aynı olmakla beraber çeşitli şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Örneğin, Turner ve Paris (1995: 215) okumaya ilişkin tutumu “okumanın niteliğini ve niceliğini etkileyen, bireyin okumaya ilişkin geliştirdiği hisleri” olarak tanımlamaktadır. Alexander ve Filler (1976) ve Smith (1990) ise, “okuma eyleminin sıklığını arttıran ya da azaltan duygu ve hislerin eşlik ettiği zihin hâli” olarak tanımlamışlardır (Akt; Yamashita, 2004: 3). Engin ve Wallbrown (1983: 169), okumaya ilişkin tutumun basit ve tek boyutlu değil; karmaşık, çok boyutlu ve yavaş yavaş biriken bir olgu olduğunu öne sürmektedir. Okumaya ilişkin olumlu tutum sergilenmesi için çocuğun gelişim evreleri göz önünde bulundurularak okumaya karşı isteklilik kazandıracak kitapların özenle seçilmesi ve öğrencilerle buluşturulması gerekmektedir. Tutumların bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç ögesi vardır (İnceoğlu, 2010: 20). Bireyin okuma esnasında hissettiği estetik zevk duyuşsal ögeyi; okumanın çekici veya gerekli olduğuna ilişkin inanç ve düşünceler bilişsel ögeyi; okumanın uygun şartlar oluştuğunda gerçekleştirilme durumu ise davranışsal ögeyi oluşturur (Özbay ve Uyar, 2009: 633).

Öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını etkilemek için tutumlarının olumlu olup olmadığını, neleri okumaktan hoşlanıp hoşlanmadıklarını, ilgi alanlarını, arkadaşlarının ve ailesinin okuma hakkındaki düşüncelerini bilmek gerekmektedir. Öğrencilerin ilgi alanlarına hitap eden kitap, dergi veya metni okumaları onların okumaya ilişkin olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Çakıcı (2007: 69) yaptığı çalışmada, öğrencilerin okuma ilgileri üzerinde yapılan araştırmaları incelediğinde; ilgi alanlarının yaşa bağlı olarak azalma gösterdiğini, cinsiyetin etkisinin yaşa bağlı olarak artış gösterdiğini, kızların erkeklerin ilgi alanlarına giren kitapları, erkeklerin kızların ilgi alanlarına giren kitapları okuduklarından daha çok okudukları sonucunu elde etmiştir. Ayrıca erkeklerin bilim, makineler, spor ve macera içeren kitapları okurken, kızların insan ilişkileri ve duygusal yönü ağır basan kitapları okuduklarını belirtmiştir.

McKenna ve Stahl (2003) okumaya ilişkin tutum ile ilgili araştırmaları incelemiş ve bazı bulgular elde etmiştir. Okumaya ilişkin tutumlar zamanla daha kötü bir hale gelmektedir. Okumaya ilişkin tutumlar özellikle kötü okuyucular

arasında hızlı bir şekilde kötüye gitmektedir. Kızlar, erkeklerden daha olumlu okumaya ilişkin tutuma sahiptirler. Etnik grup üyelerinin okumaya ilişkin tutumla aralarında güçlü bir ilişki yoktur. Öğretim yöntemlerinin tutumlar üzerinde olumlu bir etkisi vardır (Akt; Çakıcı, 2007: 70).

1.1.2.1. Okumaya İlişkin Tutumu Etkileyen Faktörler

Başaran ve Ateş (2009: 79) yaptığı araştırmada, öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını ve bu tutumların hangi değişkenlerden ne ölçüde etkilendiğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bilgi çağının en temel yeterliliklerinden biri olan okuma becerisinin kazanılması, geliştirilmesi ve yaşam boyu öğrenme aracı olarak kullanılması üzerinde okumaya ilişkin tutumun etkili olduğu söylenebilir (Black ve Young, 2005; Kush ve Watkins, 1996; Kush, Watkins ve Brookhart, 2005; Lazarus ve Callahan, 2000; Mckinlay, 1990; Sainsbury ve Schagen, 2004). Diğer taraftan çok çeşitli yöntemlerle okuma becerisi kazandırılabilir de okuma alışkanlığı ve okumaya ilişkin olumlu tutumların istenilen düzeyde geliştirilebildiği söylenemez. Dolayısıyla yukarıda da ifade edildiği üzere, okumayla ilgili temel becerilerin kazanıldığı ancak, okumaya ilişkin olumlu tutumların geliştirilemediği bir eğitim öğretim sürecinden geçen öğrencilerin, okuma eylemini uzun vadede bir yaşam boyu öğrenme aracı olarak görmeleri beklenemez. Bu bağlamda, okumaya ilişkin tutumları etkileyen değişkenler üzerinde yapılacak çalışmaların bu tutumların olumlu yönde geliştirilmesinde kullanılabilecek önemli bilgiler sağlayabileceği söylenebilir (Başaran ve Ateş, 2009: 78).

Okumaya ilişkin tutumu etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler sınıflandırılarak ifade edilmiştir. Bunlar aile, öğretmen, cinsiyet, kitapların biçimsel özellikleri ve bilgisayar (internet) kullanımları şeklinde ele alınmıştır.

1.1.2.1.1. Okumaya İlişkin Tutum ve Aile

Aile, çocuğun doğumundan itibaren en önemli modelidir. Anne ve babanın davranışları özellikle 0-6 yaş döneminde çocuk için en doğru ve kabul gören davranışlar olarak benimsenir. Bu yüzden okumaya ilişkin olumlu tutumun kalıcılığının sağlanabileceği bu dönemde anne-babanın davranışları çok

önemlidir. Doğru olarak kabul edilen davranışı veya alışkanlığı kazandırmak isterken sadece nasihatle bulunmak yeterli olmamaktadır. Önemli olan çocuğun dikkatini anne ve babaya çevirdiği dönemde çocukta kazandırılmak istenen davranış için model olmaktır (Kovacıoğlu, 2006: 10).

Okumaya ilişkin tutum üzerinde birçok faktörün etkili olduğu söylenebilir. Örneğin, anne-babanın veya çocuğun çevresinde bulunan diğer yetişkinlerin okumaya ilişkin gösterdikleri her türlü davranış, çocukların okumaya ilişkin tutumları üzerinde etkilidir. Zira yetişkinler çocuklar için birer modeldir ve yetişkinlerin okumaya ilişkin sergiledikleri tutumu gözlemleyen çocuklar da benzer tutumlar geliştirir. Mckool (2010) yaptığı çalışmada, ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okul dışında okuma alışkanlıklarını incelemiştir. Bu çalışmada, ailelerin evde eğlence için okuma konusunda çocuklarına model olmaları ve onlarla birlikte kitap seçerek okumaları gerektiği belirtilmiştir.

Wang (2010) yaptığı çalışmada, çocukların okumaya ilişkin olumlu tutumlarını etkileyen faktörleri incelemiştir. Çocukların okumadaki kişisel deneyimleri, kendilerine olan özgüvenleri, öğretmenlerinin okumayı öğretme yolları faktörlerine ek olarak ailelerinin okumaya ilişkin tutumları da önemli bir faktör olarak belirtilmiştir. ABD Ulusal Araştırma Konseyi (National Research Council) çocukların okumaya ilişkin tutumları üzerinde etkili olabilecek bazı tutum ve davranışları şu şekilde listelemiştir (Snow, Burns ve Griffin, 1998: 123):

- Okuryazarlığa verilen değer: Kendilerine kitap okunan ve okumaları teşvik edilen çocuklar, okumanın değerinin farkına varırlar.
- Başarıya vurgu: Anne-babanın çocukların başarılarıyla ilgili beklentilerini ifade etmeleri, onlara bunun için yönergeler sunmaları ve onların okuma ilgilerini karşılamaları, çocukların iyi birer okuyucu olmaları konusunda etkili olabilir.
- Okuma materyallerinin ulaşılabilirliği ve kullanılabilirliği: Evde çocuk kitapları ve diğer okuma-yazma materyallerini bulundurmak, okuryazarlık deneyimlerini artırır.

Anne-baba okul öncesi döneminde uyku zamanlarında ve diğer zamanlarda çocuklara kitap okuyarak onların okumaya ilişkin geliştirdikleri olumlu tutumları arttırabilirler. Anne-babanın okumanın önemi hakkında çocukla paylaştığı bilgi ve değerler de onun okumaya ilişkin tutumlarını şekillendirir (Black ve Young, 2005; McCarty, Nicastro, Spilos ve Staley, 2001). Aynı şekilde anne-babanın çocukları için ev şartlarında yaptıkları değişiklikler de çocuklarının okumaya ilişkin tutumlarını etkileyebilir. Örneğin, evde çalışma odası ve bir kitaplık bulunması; eve düzenli bir şekilde kitap, dergi veya gazete alınması; çocuklar okuma işine başladıktan sonra onlar için çevresel şartların düzenlenmesi vb. etkinlikler çocukların okumaya ilişkin olumlu tutumlarını arttıracaktır. Ailede kitap okunduğunu gören çocuğa ayrıca okumanın bir yaşam tarzı olduğunu anlatmaya gerek yoktur. Kitaplar ve okuma adına kazandırılmak istenen tüm olumlu tutumları onun yanında tutarlı bir şekilde sergilemek yetecektir.

1.1.2.1.2. Okumaya İlişkin Tutum ve Öğretmen

Sınıf ortamında öğretmenlerin okuma ile ilgili yaptıkları her türlü etkinlik ve davranışlar da öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını etkilemektedir. Öğretmenler de öğrencilerde okumaya ilişkin olumlu tutum geliştirilmesinin önemli bir kazanım olduğu konusunda hemfikirdirler. Ancak yapılan araştırmalar öğretmenlerin, öğrencilerin okumaya ilişkin olumlu tutum geliştirme konusunda fazla çaba harcamadıklarını göstermektedir (Kush ve Watkins, 1996: 315).

Öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları, onların okumada gösterdikleri performansı etkileyen önemli bir faktördür. Dolayısıyla öğrencilere sadece okumanın öğretildiği ancak okumaya ilişkin olumlu tutumlarının geliştirilmediği bir eğitim-öğretim sürecinden, beklenen faydanın elde edilemeyeceği söylenebilir (Başaran ve Ateş, 2009: 78-79). Okumaya karşı olumlu tutum geliştirmiş öğretmenlerin, bu özelliklerini öğrencilerine hissettirdikleri ve bu konuda model oldukları durumlarda öğrencilerin de olumlu okuma tutumu geliştirme olasılığı daha yüksek olmaktadır. Okumanın öneminin öğrenciye benimsetilmesinde, onlara okuma alışkanlığı ve okuma konusunda olumlu tutum kazandırılmasında öğretmene önemli rol düşmektedir (Dreher, 2003; Grambell, 1996).

1.1.2.1.3. Okumaya İlişkin Tutum ve Cinsiyet

Cinsiyet değişkeni de okumaya ilişkin tutum üzerinde etkili olan faktörlerdendir. İlköğretim öğrencileri üzerinde okumaya ilişkin tutum ve cinsiyet ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalarda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okumaya ilişkin daha olumlu tutum geliştirdikleri (Black ve Young, 2005; Byro, 2000; Kush ve Watkins, 1996; Sainsbury ve Schagen, 2004; Worrel, Roth ve Gabelko, 2007) sonucuna ulaşılmıştır.

1.1.2.1.4. Okumaya İlişkin Tutum ve Kitapların Biçimsel Özellikleri

Okuyucular farklı amaçlarla kitap okumakta ve bu süreçte bazı ortak noktalara dikkat etmektedir. Günümüzde ürün olarak kitapların okuyucularına en iyi biçimde hazırlanmasında biçimsel ve tasarımsal üstünlüklerden yararlandığı görülmektedir. Ürünün tasarımı okuyucu algılamalarını etkilemekte, nihayetinde kitaba ilişkin olumlu tutumlar ortaya çıkabilmekte ve ürün olarak kitap, satın alma niyetine dönüşebilmektedir. Tüketicilerin biçimsel özelliklere ilişkin tutumları, kitap tercihi ve okuma işlevi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Örneğin tutumların oluşmasında kitabın tasarımı, tüketicilerin dikkatini çekmede rol oynamaktadır (D'Astous, Colbert ve Mbarek, 2006: 136). Argan, Argan ve Kurulgan (2008) "Kitaplara İlişkin Biçimsel Özelliklerin Okuyucu Tutumları Üzerine Etkisi" adlı çalışmada, kitapların biçimsel özelliklerinin, okuyucuların kitap okumaya ilişkin tutum faktörleri üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Biçimsel özelliklere ilişkin tutumları, kitap tercihi ve okuma işlevi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Kitapların biçimsel özellikleri bir kitabın dikkat çekmesini ve tercih edilmesini etkilerken, aynı zamanda okuma esnasında okuyucuya bazı olumlu veya olumsuz deneyimler yaşatabilmektedir. Örneğin, satır aralığının az olması, yazı puntolarının küçük veya çok büyük olması okumayı etkilemektedir. Bu açıdan kitabın biçimsel özellikleri, okuyucunun, okumaya ilişkin tutumlarını etkileme gücüne sahiptir. Bu bağlamda bir kitabın biçimsel özelliklerine ilişkin tutumun, biçimsel özellikler hakkındaki olumlu ve olumsuz tüm düşünce, duygu ve davranışlardan oluştuğunu söylemek mümkündür. Sonuç olarak; biçimsel özelliklere ait tutumun olumlu olması, kitabın tercih edilmesi ve okunması üzerinde etkili olabilmektedir.

1.1.2.1.5. Okuma Tutumu ve Bilgisayar (İnternet) Kullanımı

Teknolojinin günlük yaşamda kullanımının hızla yaygınlaşmasıyla bilgisayar ve internet yaşantımızın bir parçası haline gelmiş ve çok erken yaşlarda kullanılmaya başlanmıştır. Bilgisayarlar eğitim-öğretim aktivitelerinde sıkça kullanılan araçlardandır. Ancak ilkökul çağındaki çocukların bilgisayarı eğitimden çok eğlenmek maksadıyla kullanmaları, anne-babanın çocuklarını kontrol etmemeleri çocukların zamanlarının büyük bir bölümünü bilgisayar başında geçirmelerine neden olmaktadır. Bilgisayarların çocukların zihinsel, bedensel, ruhsal ve toplumsal gelişimleri üzerinde olumlu etki yaratması için bilgisayar kullanım süresi ve bilgisayar kullanım amaçları net olarak belirlenmelidir (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007: 11).

Modern dünyada elektronik materyalin okunması hızla artmaktadır. Aslında, internet ve diğer bilgi teknoloji çeşitleri (anında mesajlaşma, bloglar, podcast, e-posta, vb.) okuryazarlığın doğasını genişletmiştir. Öğrencilerin elektronik metin okuma becerileri, basılı metin okuma becerilerinden daha kapsamlı becerileri gerektirir (Coiro ve Dobler, 2007: 245). Çocukların metinleri internette okuması için gerekli eleştirel becerilerin daha önemli hale gelmesi tartışılmaktadır (Leu, 2002: 7).

Web siteleri çocuklara görsel, işitsel ve etkileşimli olanaklar sunmaktadır. Lın ve Lın (2009: 772) yaptığı araştırmada, sitelerde bulunan e- kitaplardaki görsel-işitsel özellikler ve animasyonların okuma tutumunu etkileyen önemli faktörlerden olduğu belirtilmiştir. Bu siteler aracılığıyla, çocuklar bilgiye ulaşma ve ulaştığı bilgiyi yayma becerilerini geliştirebilmekte ve böylece eğlenirken öğrenmektedirler. Diğer taraftan, çocuklar bilgisayar sayesinde kolaylığa alışmakta ve kitaplarla bilgiye ulaşmayı tercih etmemektedir. Pastore (1998), İngiltere'de 6-16 yaş arasındaki 3805 öğrencinin internet kullanım amaçlarını özetlediği çalışmasında, öğrencilerin üçte birinin interneti sırasıyla eğlence, oyun, sohbet ve bilgiye ulaşma amaçlı kullandıklarını belirtmiştir.

Yapılan araştırmalarda bilgisayarın; okumadan alınan zevkin ve okuduğunu anlama becerisinin azalması, hayal gücünün fakirleşmesi ve kitap okumaya ayrılan zamanın azalması gibi olumsuz etkilere neden olduğu tespit

edilmiştir (Birkets, 2004; Brant, 2003; Markoff, 2000; O'Toole, 2000). Birkets (2004), bilgisayarın okuma alışkanlığını yavaşlatıp geriletliğini; Lieberman (1986) ise, bilgisayar oyunlarının okumadan alınan zevkin azalmasına, okuma başarısının düşmesine neden olduğunu dile getirmektedir.

Yapılan alan yazın taramasında, ülkemizde, öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmaların yapıldığı görülmüştür (Çakıcı, 2007; Gömleksiz, 2004; Karabay ve Kayıran, 2010; Kovacıoğlu, 2006; Sallabaş, 2008; Ünal, 2006; Yücel, 2005). Bu çalışmalarda okumaya ilişkin tutum ile cinsiyet, ikamet edilen yer, aileleri tarafından hikâye okunma ve anlatılma sıklığı, anne ve baba eğitim düzeyi, okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi ve okuduğunu anlamaya yönelik akademik başarıları ilişkilendirilmiştir. Okumaya ilişkin tutum ile kitap okuma alışkanlığı ve okuduğunu anlama becerilerinin ilişkilendirildiği çalışmalara da rastlanmıştır (Balcı, 2009; Çiftçi ve Temizyürek, 2008; Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008). Ancak okumaya ilişkin tutum ve tutumu etkileyen faktörlerle ilgili olarak daha küçük yaşlarda araştırma yapılmadığının görülmesi, bu konuyu araştırılacak bir problem olarak ortaya çıkarmaktadır.

Okumaya ilişkin tutumların belirlenmesine yönelik ölçek çalışmaları incelendiğinde birçok modelin olduğu görülmektedir. Bunlar; Mathewson okuma tutum modeli, McKenna okuma tutum modeli ve Liska okuma tutum modelidir. Bu modeller aşağıda sunulmaktadır.

1.1.3. Okuma Tutum Modelleri

Okuma ile ilgili araştırmalarının çoğu öncelikle okumanın algısal-motor etkinliklerini tanımlamak üzerine yoğunlaşmıştır. Göz oynatma hareketleri, harfleri görme ve adlandırmadaki algısal hız ve yazıyı sözel anlatıma çevirme, okumanın çoğunlukla algısal bir süreç olarak değerlendirilmesine neden olmuştur. 1960'larda gündeme gelen bilişsel psikoloji alanı; bellek, algılama, öğrenme ve kavrama ile ilgili, okuma hakkındaki görüşlere önemli etkisi olacak önemli bilgiler sağlamıştır (Mc Gilly, 1994). Yeni kuramlar, okuma ile ilgili bilişsel süreçler hakkında daha geniş bir anlayış sağlamanın yanı sıra, duyuşsal ve sosyal süreçlere de dikkat çekmiştir. Bu nedenle çeşitli okuma tutum modelleri ortaya çıkmıştır (Aslanoğlu, 2007: 24).

1.1.3.1. Mathewson Okuma Tutum Modeli

Mathewson (1994) modeli "köşetaşı kavramları" ve "ikna edici iletişim" olarak anılan iki temel kavramla tanımlanır. Köşetaşı kavramı; kişisel değerler, amaçlar ve benlik kavramını içerir. İkna edici iletişim kavramı; öğretmen veya ailenin okuma için yoğun baskı yapması durumunu ve bir kitabın çekici dış kabı ile baskısının olması durumunu içerir. Bu iki temel kavram, okuma tutumu üzerine etki etmektedir. Davranış ve inançlar gibi faktörler de okumaya ilişkin tutumun oluşmasında etkilidir (Akt; McKenna, Kear ve Ellsworth, 1995).

1.1.3.2. McKenna Okuma Tutum Modeli

Bu modele göre, sosyal yapı ve öğrencilerin inançları okuma isteğini etkiler. Öğrencinin inançları; başkalarının düşünceleri, beklentiler ve okumanın önemine bağlıdır. Okuma isteği ise; ilgiye, zamana, çevreye, öğrencinin psikolojik durumuna ve okunan metne bağlıdır. Bütün bu inançlar ve istekler okuma veya okumaya devam etmek için karar vermede etkilidir. Öğrencinin kendi düşünme sürecinin farkında olması ve bu süreci kontrol edebilmesi okuma ya da okumaya devam etme kararını vermesinde etkilidir (McKenna ve diğerleri, 1995).

1.1.4.3. Liska Okuma Tutum Modeli

Liska (1984), Fishbein ve Ajzen (1972) modelinde yer alan öğrenci inançlarının okuma davranışları hakkında yorum getirmek için tek başına yeterli olmadığını savunur. Bazı okuma faaliyetlerinde sosyal çevre veya anahtar becerilerin temel düzeyde gerekli olduğu ve bu becerilerde okumak için öğrencinin inançlarının belli olmadığı ileri sürülmüştür. Bunun yanında Fishbein ve Ajzen (1972) modelinde, Liska (1984) aksine okuma tutumu ve davranışlar arasında doğrudan bir ilişkinin olduğu vurgulanır.

Mathewson ve McKenna okuma tutum modelleri; öğrenci, öğrencinin çevresi ve yazı arasındaki bağlantıları gösterirken, birbiriyle bütünleşmiş olan faktörlerin nasıl bir çerçeve oluşturduğunu göstermek için kullanılır (Hasselbach, 2010). Diğer yandan Black (2006: 87) ise yaptığı çalışmada McKenna okuma tutum modelinde açıklanan faktörlerin Fishbein ve Ajzen (1972), Liska (1984),

Ruddell and Speker (1985) ve Matthewson (1994) modellerinden etkilendiğini belirtmiştir. Özellikle Fishbein ve Ajzen (1972) ve Liska (1984) modellerinin McKenna modelinin temelini oluşturan faktörleri oluşturduğunu savunmuştur.

Okumaya ilişkin tutum ile ilgili yapılan araştırmaların birçoğunda Elementary Reading Attitude Survey (ERAS) kullanılmıştır (Black, 2006; Byro, 2000; Hasselbach, 2010; Kush ve Watkins, 1996; Kush ve diğerleri, 2005; Lazarus ve Callahan, 2000; McKenna and Kear, 1990; Parker, 2004). Bu ölçeğin en önemli özelliği görsel öğelere yer verilmesidir. Ülkemizdeki okumaya ilişkin araştırmalarda ise Elementary Reading Attitude Survey (ERAS) ölçeğindeki gibi görsel öğelerin yer aldığı ölçeğin kullanıldığı araştırmalara rastlanılmadığı görülmektedir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını belirlemektir. Tutumlarını belirlerken aynı zamanda cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süreleri, bilgisayar (internet) kullanımları, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasındaki ilişkilerin incelenmesi de amaçlanmıştır.

1.3. PROBLEM CÜMLESİ

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları ile cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süresi, bilgisayar (internet) kullanımı, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasındaki ilişki nedir?

1.4. ALT PROBLEMLER

- 1) İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları ne düzeydedir?
- 2) İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?
- 3) İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları evinde kitaplık olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

- 4) İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları kitap okuma sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?
- 5) İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları bilgisayar (internet) kullanımlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?
- 6) İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları anne-baba mesleğine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?
- 7) İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eski çağlardan beri, okumanın insan yaşamındaki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur. Okuma, düşüncüyü besleyen ana kaynaklardan birisi olarak görülmüştür. Günümüzde de bir bireyin okuyup yazabilmesi ve hesaplama bilgisine sahip olması çok önemlidir. Ancak bu iki beceriye sahip olmak, modern yaşamda bireyin karşılaştığı güçlükleri aşmasında ve hayatını normal şekilde sürdürmesinde yeterli olmamakta; bireyler, bilgi okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, hayat boyu öğrenme vb. başka yeterliliklere de ihtiyaç hissetmektedirler. Özellikle de okuma becerisi, diğer tüm becerilerin kazanılmasına temel teşkil etmektedir. Okuma eğitimi temel eğitimin içinde de önemli yer tutmaktadır. Birinci sınıfta öğretilen okuma-yazma sonraki sınıflarda beceri haline dönüşerek gelişmeye devam etmektedir. Okuma becerisinin gelişmesini etkileyen en önemli faktörlerden biri de okumaya ilişkin tutumdur.

İlgili araştırmalarda da görüldüğü gibi 4. sınıf ve üzerindeki sınıflarda okumaya ilişkin tutum ile ilgili çok sayıda araştırma olmasına rağmen 3. sınıf ve alt sınıflarda bu araştırmaların az olması dikkati çekmektedir. Ayrıca tutum maddelerinin görsellerle ölçüldüğü araştırmaların da olmadığı alan yazın taramasında ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada okumanın beceri haline dönüştüğü ilkökul 3. sınıfta okumaya ilişkin tutum ve tutumu etkileyen faktörler incelenecektir. Sözü edilen okuma modellerinin incelenmesi sonucu sınıf seviyesi göz önüne alındığında geliştirilecek ölçekte, öğrencilerin somut işlemler

döneminde olması nedeni ile duyguların somutlaştırılmasının anlaşılabilirliği arttıracığı düşünüldüğünden resimli yüz ifadelerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu yönüyle araştırmanın, diğer okumaya ilişkin tutumu inceleyen çalışmalardan farklı olacağı söylenebilir. Bu doğrultuda 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve bu tutumlarının cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süreleri, bilgisayar (internet) kullanımları, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasındaki ilişkilerinin incelenmesi araştırılmaya değer bir konu olarak görülmüştür.

1.6. SINIRLILIKLAR

1) Araştırma, 2011-2012 öğretim yılı bahar döneminde, Bursa ili merkez Nilüfer, Osmangazi ve Yıldırım ilçelerinde bulunan bazı okullarda öğrenim gören ve örneklem grubuna alınan ilkokul 3. sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.

2) Araştırma, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, okuma süresi, bilgisayar (internet) kullanımları, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenleriyle sınırlıdır.

1.7. SAYILTILAR

1) Okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi, ilkokulların müdürleri ve sınıf öğretmenlerinin Bursa merkez ilçelerinde yer alan ilkokullar ile ilgili verdikleri bilgiler doğrultusunda düşük, orta ve üst düzey olarak belirlenmiştir. Verilen bu bilgiler doğru kabul edilmiştir.

1.8. TANIMLAR VE KISALTMALAR

Okuma tutumu: Okumanın niteliğini ve niceliğini etkileyen, bireyin okumaya ilişkin geliştirdiği hisleri.

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde ilgili alan yazın taraması yapılmıştır. Araştırmalar öncelikle yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalar olarak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma altında okumaya ilişkin tutum ile cinsiyet, yaş/sınıf, bilgisayar (internet), aile, sosyo-ekonomik düzey, öğretmen, okuduğunu anlama ve diğer faktörler ele alınmıştır.

2.1. YURT İÇİNDE VE YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

2.1.1. Okumaya İlişkin Tutum ve Cinsiyet ile İlgili Araştırmalar

Balcı, Uyar ve Büyükikiz (2012) "İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları, Kütüphane Kullanma Sıklıkları ve Okumaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" adlı çalışmasında, ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları, kütüphane kullanma sıklıkları ve okumaya ilişkin tutumlarını incelemişlerdir. Araştırmada farklı sosyo-ekonomik düzeylerde bulunan 5 ilköğretim okulundan 403 öğrenci ile çalışmışlardır. Araştırmanın sonucunda, kız öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca sosyo-ekonomik düzeyin, okumaya ilişkin tutum üzerindeki etkisinin, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır. Araştırma sonuçları örneklem grubunda yer alan öğrencilerin, okuma için yeterli zaman ayırmaya çalıştıklarını göstermektedir. Ayrıca okumaya ilişkin tutum ile kitap okumaya zaman ayırma arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, örneklem grubundaki öğrencilerin beşte ikisinin "orta düzeyde okuyucu", beşte ikisinin "çok okuyan okuyucu" olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Az okuyan okuyucular ise %14,6'lık bir orana sahiptir. Çalışmada ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin büyük oranda (%84,9) sınıf/okul kitaplıklarını kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğrencilerin büyük bölümünün halk kütüphanesi üyesi olmadığı, yaklaşık üçte ikilik bir oranla da halk kütüphanelerini hiç kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

İşeri (2010) “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Tutumlarının İncelenmesi” adlı araştırmasında, Özbay ve Uyar (2009) tarafından geliştirilmiş olan ilköğretim ikinci kademe öğrencileri için okumaya ilişkin tutum ölçeğini kullanarak, ilköğretim öğrencilerinin okuma tutumlarını çeşitli değişkenler açısından değerlendirmiştir. Çalışma grubunu Niğde il merkezine bağlı resmi ilköğretim okullarının 6. 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 508 öğrenci oluşturmaktadır. Buna göre ilköğretim okulları 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin okuma tutumları, cinsiyet ve okul değişkenleri ele alınarak belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuma tutum düzeylerinin olumlu olduğu görülmüştür. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuma tutum puan ortalamaları cinsiyetlerine, öğrenim gördükleri okullara ve sınıflarına bağlı olarak anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bozpolat (2010) “Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmasındaki amacı, Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ile kitap okumaya ilişkin tutumlarını belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim ve Türkçe Eğitimi Bölümü dördüncü sınıfta öğrenim gören 242 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak beşli Likert tipi “Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma ile öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarına bakıldığında, cinsiyet değişkenine göre sevgi boyutunda kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Alışkanlık, gereklilik, istek, etki ve yarar boyutlarında ise cinsiyet değişkenine göre tutumlarının farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca bölüm değişkenine bakıldığında bütün boyutlara ilişkin tutumlarda anlamlı bir farklılık gözlenmemektedir.

Arslan, Çelik ve Çelik (2009) “Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi” adlı çalışmanın amacı, Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu’nda öğrenim gören öğrencilerin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarını belirlemek ve öğrencilerin tutumları arasında cinsiyet ve bölüm değişkenine göre farklılık olup olmadığını incelemektir. Araştırmacılar veri toplama aracı olarak, Gömleksiz

(2004) tarafından geliştirilen ve 21'olumlu, 9'u olumsuz 30 maddeden oluşan "Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği ($\alpha=0.88$)" kullanmışlardır. Sonuçlara göre, çalışmaya katılan kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kitap okumaya ilişkin daha olumlu tutuma sahip oldukları bulunmuştur.

Mavi ve Çetin (2009) "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Kitap Okumaya İlişkin Görüş ve Tutumlarının Değerlendirilmesi" adlı çalışma ile BESYO Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nde eğitim gören öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarını ve kitap okumaya ilişkin görüş ve tutumlarını belirlemeye çalışmışlardır. İlk bölümdeki demografik soruları ve ikinci bölümdeki kitap okumaya ilişkin tutum ölçeğini 120 öğretmen adayına (bayan=50, erkek=70 erkek) uygulamışlardır. Kitap okumaya ilişkin tutum ölçeği, geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş, altı boyuttan ve 30 sorudan oluşan bir ölçektir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin çoğunluğu ailelerinin evinde kütüphane olmadığı belirlenmiştir (%61,7). Bayan öğretmen adayları kitap almak için erkeklerden daha çok para ayırmaktadırlar (Bayan=66,0%, Erkek=45,7%). Kitap almaya para ayıranların, kitaba ilişkin sevgi ve alışkanlık tutumları, kitap almaya para ayırmayanlardan daha yüksek bulunmuştur. Bayan öğretmen adayları erkek öğretmen adaylarına göre kitap okumayı daha fazla sevmektedirler. Kitap okuma alışkanlığının ve kitap okumaya ilişkin isteğin bayan öğrencilerde daha fazla olduğu belirlenmiştir. Hem erkek hem de bayan öğrenciler kitap okumanın gerekliliğini kabul ederken, kitap okumanın etkisi ve yararının bayan öğrenciler tarafından daha fazla benimsendiği görülmüştür.

Özbay, Bağcı ve Uyar (2008) "Türkçe Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi" adlı araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediklerini tespit etmektir. Araştırmanın örneklemini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Ana Bilim Dalı 1, 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören 320 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak likert tipi tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kız öğretmen adaylarının kitap okumaya ilişkin tutumlarının erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Worrel ve diğerleri (2007) yaptıkları çalışmada, akademik bir yaz programına devam eden 575 öğrenciye Elementary Reading Attitude Survey (ERAS) uygulamışlardır. Araştırmanın sonucunda, kız öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduklarını bulmuşlardır.

Gömlüksiz (2004) “Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı araştırması ile Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarını ve kitap okumaya ilişkin görüş ve tutumlarını belirlemeye çalışmıştır. Bu amaçla, kitap okuma alışkanlığına ilişkin 30 maddelik likert tipi bir tutum ölçeği geliştirmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizlerini yapmış ve bu amaçla ölçeği, asıl öğrenci grubuna uygulanmadan önce 197 kişilik bir öğrenci grubuna uygulamıştır. Ölçek 21 tane olumlu, 9 tane de olumsuz tutum cümlesinden oluşmaktadır. Ölçek 163 erkek, 187 kız olmak üzere toplam 350 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, kız öğrenciler erkek öğrencilere göre kitap okumayı daha fazla sevmektedir. Kitap okuma alışkanlığının ve kitap okumaya karşı isteğin kız öğrencilerde daha fazla olduğu belirlenmiştir. Hem erkek hem de kız öğrenciler kitap okumanın gerekliliğini kabul ederken, kitap okumanın etkisi ve yararının kız öğrenciler tarafından daha fazla benimsendiği araştırma ile ortaya konmuştur.

Byro (2000) yaptığı çalışmada, ilköğretim dördüncü sınıfta okumakta olan kız ve erkek öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını karşılaştırmıştır. New Jersey güneyinde bulunan bir ilkokulda 79 tane ilköğretim dördüncü sınıf öğrencisiyle çalışılmıştır. Ölçek olarak ERAS (Elementary Reading Attitude Survey) kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, kızlar ve erkekler arasında okumaya ilişkin tutumda anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

2.1.2. Okumaya İlişkin Tutum ve Yaş/ Sınıf ile İlgili Araştırmalar

Yılmaz ve Benli (2010) “Sınıf Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarını cinsiyete, öğretim türüne ve sınıf düzeyine göre incelemiştir. Araştırmayı Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 400 sınıf öğretmeni adayı üzerinde yapmışlardır. Verilerin toplanmasında, okuma alışkanlığına

ilişkin tutum ölçeği kullanmışlardır. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu, öğretim türü ve sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Batur, Gülveren ve Bek (2010) “Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi Örneği” adlı araştırmada, öğretmen adaylarının okuma alışkanlıklarına ilişkin tutumları ve bu tutumları etkileyen faktörleri incelemişlerdir. Araştırmaya Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Sınıf Öğretmenliği bölümünden 59 kadın, 64 erkek; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünden 71 kadın, 55 erkek; Türkçe Öğretmenliği bölümünden 71 kadın, 49 erkek; Matematik Öğretmenliği bölümünden 21 kadın, 7 erkek; Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünden 15 kadın, 8 erkek toplamda ise 420 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırmada, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre kitap okuma alışkanlığına ilişkin daha olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Genel anlamda ise sınıflara göre, öğrencilerin okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının olumlu olduğu ortaya çıkmıştır. Okuma alışkanlığına ilişkin en olumlu tutuma 3. sınıf, en olumsuz tutuma ise 1.sınıfların sahip olduğu görülmüştür. Bulgular bölümler düzeyinde incelendiğinde ise tüm bölüm öğrencilerinin okumaya ilişkin olumlu tutuma sahip oldukları belirtilmiştir.

Hasselbach (2010) yaptığı çalışmada, okuma tutumunun cinsiyet, etnik köken, okuma yeteneği, ev ve okul çevresi gibi birçok faktörden etkilendiğini belirtmiştir. Ancak sosyal çevrenin okuma tutumu üzerindeki rolünden söz eden fazla araştırma olmadığına dikkat çekmiştir. Araştırmasında üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal çevresi ile okuma tutumu arasındaki ilişkiyi ve bu sınıflar arasında tutum bakımından farklılıklar olup olmadığına bakmıştır. Bu çalışmada, okumaya ilişkin tutumun sınıf düzeyi, cinsiyet, okuma yeteneği ve başarı, çevre, öğretmen ve sınıf çevresi, etnik köken, artan seçimlerden etkilendiğini belirtmiştir. Öğrencilerin yaşları ilerledikçe spor, müzik, resim veya diğer çeşitli gruplara yöneldiklerini ve bunun da okuma tutumunu etkilediğini vurgulamıştır. Araştırmanın sonunda, sosyal çevre ile okumaya ilişkin tutum arasında anlamlı düzeyde fark bulunmazken sınıf düzeyleri arasında fark

bulunduğu ve sınıf düzeyi arttıkça okumaya ilişkin tutumun azaldığı ifade edilmiştir.

Donaldson (2010) yaptığı çalışmada, okumaya ilişkin tutum ile okuma sıklığı arasındaki ilişkiye bakmıştır. İkinci ve beşinci sınıflarla yapılan bu çalışmada okumaya ilişkin olumlu bir tutuma sahip olunması durumunda okuma sıklığının da gelişeceği sonucu elde edilmiştir.

Mitchell ve Ley (2006) 9., 10., 11., ve 12. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutum ve davranışlarını incelemişlerdir. Araştırmada veriler cinsiyet, sınıf düzeyi ve başarı seviyelerine göre gruplandırılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kişisel gelişimi ya da zevklerine göre okumalarının okumaya ilişkin tutumlarını olumlu yönde geliştirdiği ortaya çıkmıştır.

Sainsbury ve Schagen (2004) çalışmasında okumaya ilişkin tutumun cinsiyet ve yaşa göre nasıl değiştiğini incelemiştir. 1998’de ilk olarak yapılan bu çalışmanın sonuçlarının 2003’e gelinceye kadar nasıl değiştiğine de bakmıştır. Öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının ölçüldüğü ölçekte, öğrencilere evde ne sıklıkta okudukları ve okumak için hangi türleri tercih ettikleri sorulmuştur. Öğrencilerin % 70’i okumayı sevdiklerini ve çoğu zaman evde okuduklarını, okumanın sıkıcı olmadığını belirtmiştir. Araştırmanın sonucunda, yaş ilerledikçe okumaya ilişkin olan olumlu tutumun azaldığı bulunmuştur. Okumaya ilişkin olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin kızlarda daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

2.1.3. Okumaya İlişkin Tutum ve Bilgisayar (İnternet) ile İlgili Araştırmalar

Durualp, Çiçekoğlu ve Durualp (2013a) “Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Kitap Okumaya Yönelik Tutumlarının İnternet ve Kitap Okuma Alışkanlıkları Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada, sekizinci sınıfa devam eden çocukların kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarını, internet kullanımı ve kitap okuma alışkanlıkları açısından incelemişlerdir. Araştırmalarının evrenini Çankırı il merkezindeki Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarının sekizinci sınıflarına devam eden çocuklar oluşturmuştur. Tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen, alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan altı ilköğretim okulunun sekizinci sınıflarına devam eden 160 kız, 176 erkek olmak üzere

toplam 336 çocuk ile çalışmışlardır. Araştırmanın verilerini “Genel Bilgi Formu” ve Balcı (2009) tarafından geliştirilen “Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği” ile toplamışlardır. Araştırmalarının sonucunda, internet kullanımı denetlenen, interneti ödev ve bilgi edinme amaçlı kullanan, kitaplığı olan, her gün ve yılda 16’dan fazla kitap okuyan, ailesi sık sık kitap satın alan, 21-30 adet kitabı olan, roman-hikâye okuyan çocukların kitap okumaya ilişkin tutumlarını, önemli düzeyde yüksek bulmuşlardır.

Lın ve Lın (2009) yaptığı araştırmada, sitelerde bulunan e- kitaplardaki görsel-işitsel özellikler ve animasyonların okuma tutumunu etkileyen önemli faktörlerden olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma Tayvan’ın kuzeyinde bir ilkokulda 109 öğrenciyle, 10 hafta süren bir okuma programı ile gerçekleştirilmiştir. Bu program, internet yoluyla kitap okumayı kapsamaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin okumaya ilişkin olumlu tutum gösterdikleri görülmüştür.

2.1.4. Okumaya İlişkin Tutum ve Aile ile İlgili Araştırmalar

Sağlam, Suna ve Çengelci (2008) “Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıklarını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüş ve Önerileri” adlı çalışma yapmıştır. Araştırma verileri 2005-2006 öğretim yılı bahar döneminde Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğretmenlik eğitimi programlarına devam eden 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden elde edilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerin okuma alışkanlıklarını etkileyen etmenleri belirlemeye yönelik açık uçlu soruları kapsayan bir araçla toplanan veriler, betimsel analiz yolu ile analiz edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda; öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin, okuma alışkanlıkları üzerindeki etkisinin, ailenin maddi durumundan çok okumaya ilişkin tutumunun ön plana çıktığı ileri sürülmüştür. Ebeveynin okumayı gereksiz görmesinin ya da sürekli okumaya yönlendirmesinin değil de, model olmasının, daha çok etkili olduğu bulunmuştur.

Kovacioğlu (2006) “İlköğretim İkinci Sınıflarında Aile Çevresi ve Çocuğun Okumaya Karşı Tutumu ile Okuduğunu Anlama Becerisi Arasındaki İlişkiler” adlı araştırmasında, ilköğretim 2. sınıflarda okuduğunu anlama düzeyi yüksek ve

düşük öğrencilerin, okumaya karşı tutumları ile ailenin okuma faaliyetlerini destekleme biçimlerinin, okuduğunu anlama düzeyine etkilerini araştırmıştır. Araştırmacı; okuduğunu anlama düzeyini ölçme testi, okumaya karşı tutumlarını belirleyen bir cümle tamamlama testi ve öğrencilerin ailelerine okuma alışkanlıkları ile ilgili bir anket uygulamıştır. Çocuğun 0-6 yaş döneminde yazılı materyale karşı ilgisinin, okuduğunu anlama düzeyini etkileyen bir faktör olmadığı, evde okuma materyalinin bulunmasının, çocuğun okuduğunu anlama düzeyini etkileyen bir faktör olmadığı ve okuduğunu anlama düzeyini etkileyen faktörlerden biri, annenin, okul öncesi dönemde, çocuğu ile birlikte okuma faaliyeti yapmaya zaman ayırması olarak bulunmuştur.

Chiu ve Ko (2005) yaptığı çalışmada, çocukların okuma davranışları ile tutumları arasındaki ilişkiyi ve aileye ait faktörler ile çocukların okuma davranışları ve tutumlarını incelemiştir. Tayvan'da yaşayan 1184 dördüncü sınıf öğrencisi ve aileleriyle çalışmıştır. Araştırmanın sonucunda olumlu okuma davranışları ve tutum arasında önemli bir ilişki olduğu görülmüştür.

Williams (1990) araştırmasında 3., 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin okuma ilgisi, tutumu ve alışkanlığı ile öğretmen ve aile etkisi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, çocukların okumayı çok sevdikleri ve okula başlamadan önce ailelerinin onlara kitap okuduğu, çocukların kitaplardan hoşlanmalarının en iyi yolunun onların kendi kitaplarına sahip olmalarını sağlamak olduğu tespit edilmiştir.

2.1.5. Okumaya İlişkin Tutum ve Sosyo-Ekonomik Düzey ile İlgili Araştırmalar

Durualp, Çiçekoğlu ve Durualp (2013b) "6-8. Sınıftaki Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmada; altı, yedi ve sekizinci sınıflara devam eden çocukların kitap, gazete ve dergi okuma ve kütüphane kullanım durumları ile bu özelliklerin okuma tutumlarını etkileyip etkilemediğini incelemiştir. Araştırmada, tabakalı örnekleme yöntemine göre belirlenen, alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan altı ortaokulun 6-8.sınıflarına devam eden 241 kız, 269 erkek toplam 510 öğrenci ile çalışmışlardır. Verileri "Genel Bilgi Formu" ve Özbay ve Uyar

(2009) tarafından geliştirilen “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri İçin Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği” ile toplanmışlardır. Verilerin analizinde Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testlerinden yararlanmışlardır. Araştırma sonucunda; kitap okumaya zaman bulan, annesi ve babası kitap okuyan, ailesi gazete alan, kütüphaneye haftada iki-üç kez giden çocukların okumaya yönelik tutum puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğunu belirlemişlerdir ($p < 0,05$).

Başaran ve Ateş (2009) “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” adlı çalışmada, ilköğretim beşinci sınıflarla çalışmışlardır. Araştırmanın evrenini Yozgat ili Sorgun ve Saraykent ilçelerine bağlı kasabalarda; Sorgun ilçe merkezinde ve Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan ilköğretim okullarına devam eden beşinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu evrenden toplam 601 öğrenciye ulaşılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen anket yardımıyla toplanmıştır. Yapılan uygulama sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun okumaya ilişkin yüksek seviyede olumlu tutum geliştirdiği görülmüştür. Araştırmada ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere; il ve ilçe merkezinde ikamet eden öğrencilerin kasabalarda ikamet eden öğrencilere göre, okumaya ilişkin daha yüksek seviyede olumlu tutum geliştirdiği; aileleri tarafından hikâye anlatılma sıklığının, öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu ve okumaya ilişkin olumlu tutum düzeyi ile öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Balcı (2009) “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumları” adlı araştırmasında ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarını cinsiyet, anne ve baba eğitim düzeyi ile sosyo-ekonomik düzey değişkenleri açısından incelemiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2007-2008 öğretim yılında Ankara ili merkez ilçelerinde (Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan ve Yenimahalle) bulunan ilköğretim 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evreni temsilen farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki 390 öğrenci seçilmiştir. Araştırmacı ölçme aracı olarak “Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutum Ölçeği”

kullanmıştır. Araştırma sonucunda ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığına ilişkin tutum düzeylerinin genel olarak “yüksek” seviyede olduğu sonucuna varılmıştır. Sonuçlar özellikle kız öğrenciler lehine farklılık göstermektedir. Sosyo-ekonomik düzey olarak orta sosyo-ekonomik düzeyde bulunan öğrencilerin tutum düzeyleri daha yüksektir.

2.1.6. Okumaya İlişkin Tutum ve Öğretmen İle İlgili Araştırmalar

Streeter (2006) yaptığı çalışmada, deneyimli öğretmenlerin öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarına olan etkilerini incelemiştir. Bu çalışma deneysel bir çalışmadır. 19 öğretmenden 10 tanesi deney grubunu oluştururken, 9 tanesi de kontrol grubunu oluşturmuştur. Araştırmacı her iki gruba da test edilerek 20 dakika okuma yeteneklerini gösterebilecekleri ders yapmıştır. Deney grubunun öğretmenlerine coşkulu okumak için eğitim verilmiştir. Araştırmanın sonucunda, coşkulu okuyabilme eğitimi alan deney grubunda öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarında anlamlı düzeyde farklılık ortaya çıkmıştır.

Edmunds ve Bauserman'ın (2006) araştırmaları, öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarında öğretmen ve eğitim sürecinin önemli olduğu bilgisinden hareketle hazırlanmıştır. Bu sebeple öncelikle öğrencilerin tercih ettikleri metinleri seçme sebepleri üzerinde durulmuştur. Çalışma 831 ilköğretim 4. sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin okuma tutumlarının geliştirilmesinde kütüphaneler, öğretmenler, aile üyeleri ve akranların önemli etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilere yöneltilen sorulardan anlaşıldığına göre öğrencilerin bilgilendirici ve öyküleyici metinleri okuma tercihlerinde öncelikli olarak kişisel ilgileri ön plana çıkmaktadır. Ayrıca metin yapıları gereği bilgilendirici metinleri okumayı tercih eden öğrencilerde bilgi edinme ihtiyacı belirgindir. Öyküleyici metinleri tercih eden öğrencilerde ise kitapların şekil ve konu özellikleri öğrencileri çekmektedir. Ayrıca öyküleyici metinleri okumayı tercih ettiğini belirten öğrenciler özellikle heyecan ve eğlence unsurlarının bu metinlerde olmasının tercihlerinde etkili olduğunu belirtmektedirler.

Baccus (2004) yaptığı çalışmada, dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin ve öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları ve okumaya ilişkin

yeterlilik inançları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada, okumaya ilişkin tutumları okumadaki başarısı ve motivasyonu ile ilişkilidir. Öğretmenlerin okumaya ilişkin tutumları ve yeterlilik inançları, sınıfta yaptıkları etkinliklerle, öğrenci motivasyonu ve öğrenci başarısıyla ilişkilidir. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin ve öğrencilerin okumaya ilişkin olumlu bir tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda öğretmen ve öğrencilerin okuma tutumları ve yeterlilik inançları arasında belirgin bir bağlantı bulunmuştur.

2.1.7. Okumaya İlişkin Tutum ve Okuduğunu Anlama Becerisi ile İlgili Araştırmalar

Karabay ve Kayıran (2010) “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerileri ve Okumaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki” adlı araştırmanın temel amacı; ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri ve okumaya ilişkin tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirlemektir. İlişkisel tarama modelindeki araştırma, 2008–2009 Öğretim Yılı Bahar Yarı Yılı’nda, Adana İli merkez ilçelerinden Çukurova İlçesi’ndeki bir devlet ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmadaki verileri, “okumaya ilişkin tutum ölçeği” ve “okuduğunu anlama başarı testi” ile toplamışlardır. Araştırma sonucuna göre; öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri ile okumaya ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde düşük bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç ise başarılı okuyucuların okumaya ilişkin tutumlarının daha olumlu; olumlu tutuma sahip olanların da daha başarılı okuyucular olduklarıdır.

Sallabaş (2008) “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki” adlı çalışmada ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri, okumaya ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymaya çalışmıştır. Diğer taraftan öğrencilerin cinsiyetlerinin okuduğunu anlama ve okumaya ilişkin tutumda etkili olup olmadığını da belirlemeye çalışmıştır. Buna göre öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları ile okuduğunu anlama becerileri arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin akademik başarıları ile okuduğunu anlama düzeyleri arasında orta

düzyeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin okumaya ilişkin tutum puanları ile okuduğunu anlama puanları kız öğrencilerin lehine anlamlı fark göstermiştir.

Aydoğın (2008) “Okumaya Karşı Olumlu ve Olumsuz Tutuma Sahip 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersinde Kullandıkları Okuduğunu Anlama Stratejileri ve Yaratıcılık Düzeyleri” adlı çalışmasında, okumaya karşı olumlu ve olumsuz tutuma sahip 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri arasındaki ve yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Betimsel bir model niteliğinde olan araştırmanın örneklemini 137 ilköğretim 6. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen Öğrenci Tanıtım Formu, Torrance Yaratıcı Düşünme Testi (Sözel A Formu), Kılıç ve Açıkgöz (2004) tarafından geliştirilen “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği ve Okuduğunu Anlama Stratejileri Ölçeği” ile toplanmıştır. Bu araştırmada elde edilen bulgular, okumaya karşı olumlu tutuma sahip öğrencilerin okuduğunu anlama stratejilerini, okumaya karşı olumsuz tutuma ve orta düzeyde tutuma sahip öğrencilere göre daha sık kullandıklarını göstermiştir. Okumaya karşı tutum ile kullanılan okuduğunu anlama stratejileri arasında orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin yaratıcılıklarının akıcılıktan özgünlüğe doğru düşüş gösterdiği tespit edilmiştir. Ancak okumaya karşı tutumlarına göre öğrencilerin yaratıcılıkları arasında önemli bir farka rastlanmamıştır.

Tse, Lam, Westwood ve Lam (2005) yaptıkları çalışmada, Hong Kong’da 2001 yılında yapılan Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) verilerini kullanmışlardır. Bu çalışmada 147 tane ilköğretim okulunda öğrenim gören ve yaşları 9 ile 10 arasında değişen 4867 öğrenci örnekleme alınmıştır. Çalışmanın amacı, öğrencilerin okuduklarını anlama becerileri arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmaktır. Araştırmada, üç farklı yetenek grubu oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda, düşük düzeyde yeteneğe sahip olan öğrencilerin çıkarımlarda bulunma, tahmin gücü ve anlama yeteneklerinin de zayıf olduğu görülmüştür. Ayrıca okumada zayıf olan öğrencilerin yanıtları yazmada da zorluk çektiği görülmüştür. Hatta basit düzeyde olan çoktan seçmeli performanslarda bile ortalamasının altında oldukları görülmüştür.

Öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları ile okuma başarıları arasında pozitif korelasyon olduğu ek verilerle kanıtlanmıştır.

Brown (1992) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın amacı, ilköğretim ikinci sınıf öğrencilerinin öz düzenleme, okuma tutumu ve okuduğunu anlama düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Araştırma 60 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Ölçme sürecinde ise öğrencilerin öz düzenleme, okuma tutumu ve okuduğunu anlama düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçları genel olarak incelendiğinde, okuma tutumu ile okuduğunu anlama başarısı arasında bir ilişkinin varlığı belirlense de anlamlı bir ilişki düzeyi tespit edilememiştir. Ancak öğrencilerin akademik öz değerlendirme düzeyleri ile okumaya ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca okuma öz düzenleme becerileri ile okuduğunu anlama başarısı arasında da anlamlı bir ilişki vardır. Ancak bu ilişkinin yönü yani hangi becerinin diğerini etkilediği hakkında bir sonuca ulaşılamamıştır. Cinsiyet açısından değerlendirildiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla okuma öz düzenleme beceri düzeyi ile okuma tutumlarında daha yüksek değerlere sahip oldukları anlaşılmıştır. Okumaya ilişkin tutum ile okuduğunu anlama başarısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan çalışmalarda çoğunlukla bu iki başlık arasında pozitif yönde bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiştir. Ancak ilişki düzeyi yüksek değildir.

Üniversite öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları ile okuduğunu anlama başarıları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlayan Mustachio (1990), araştırmasını toplam 81 kişilik üniversite üçüncü sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirmiştir. Araştırmanın gerçekleştirildiği üniversite öğrencileri, bir okuma gelişim programına katılan bireyler arasından seçilmiştir. Veriler, Mikulecky tarafından geliştirilen 20 maddelik okuma tutum ölçeği ve program sonundaki okuma gelişim puanlarının karşılaştırılmasıyla elde edilmiştir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre de okuma tutumu ve okuduğunu anlama düzeyi arasında .02 düzeyinde bir korelasyon olduğu tespit edilmiştir. Bu durum tutum ile okuduğunu anlama düzeyi arasında çok düşük bir ilişkinin olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Elliot (1983) tarafından yapılan araştırmanın amacı da okuma tutumu ile okuduğunu anlama başarısı arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Araştırma örneklemini üç farklı okuldan seçilen toplam 1040 kişilik 3. ve 6. sınıf öğrencileridir. Araştırma sürecinde bu öğrenciler üzerinde, okuduğunu anlama başarı testi (Gates-MacGinitie Reading Test) ve okumaya ilişkin tutum ölçeği (Estes Reading Attitude Scale) uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre 3. sınıf öğrencilerinin cinsiyet değişkeni açısından okuduğunu anlama başarıları incelendiğinde başarı düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. 6. sınıf öğrencilerinde ise kız öğrenciler lehine anlamlı bir sonuç bulunmuştur. Okuma tutumu ve okuduğunu anlama başarısı arasındaki ilişkiye ait değerlendirme sonucunda bir ilişkinin bulunduğu ancak bunun istatistiksel anlamda önemsiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Roettger, Szymczuk ve Millard (1979) ilköğretim öğrencilerinin okuduğunu anlama başarı düzeyleri ile okumaya ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmada, 3-6. sınıflarda eğitim gören toplam 697 öğrenciyi örneklem grubu olarak kullanmışlardır. Ölçme sürecinde öğrencilere, okumaya ilişkin bir tutum ölçeği ve okuduğunu anlama seviyesinin belirlenmesi için IOWA okuduğunu anlama testi verilmiştir. Araştırma sonucuna göre okuma tutumu ve okuduğunu anlama başarısı arasında pozitif yönde ama düşük oranlı bir ilişki tespit edilmiştir.

2.1.8. Okumaya İlişkin Tutumu Etkileyen Diğer Faktörlerin Bulunduğu İlgili Araştırmalar

Baş ve Şahin (2012) “İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Tutumları ve Yazma Eğilimleri ile Türkçe Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişki” adlı çalışmada, ilköğretim öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları, yazma eğilimleri ile Türkçe dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişki ve öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları ve yazma eğilimlerinin, Türkçe dersindeki akademik başarıyı ne oranda yordadığını ortaya koymuşlardır. Araştırmanın problem cümlesi, “İlköğretim öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları, yazma eğilimleri ile Türkçe dersindeki akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklindedir. Çalışmayı, Niğde ilindeki ilköğretim okullarından toplam 474 öğrenci ile yürütmüşlerdir. Araştırmada, Okumaya

İlişkin Tutum Ölçeği (Ünal, 2006) ve Yazma Eğilimi Ölçeği (Piazza ve Siebert, 2008) kullanmışlardır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları, yazma eğilimleri ile Türkçe dersindeki akademik başarıları arasında anlamlı ve pozitif yönde ilişkiler saptanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları ile yazma eğilimlerinin de Türkçe dersindeki akademik başarıyı anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Okumaya ilişkin tutumların, Türkçe dersindeki akademik başarının yaklaşık olarak %45'ini ve yazma eğiliminin ise Türkçe dersindeki akademik başarının yaklaşık olarak %41'ini açıkladığı görülmüştür. Ayrıca, okumaya ilişkin tutumun yazma eğiliminin %66'sını açıkladığı anlaşılmıştır.

Argan ve diğerleri (2008) "Kitaplara İlişkin Biçimsel Özelliklerin Okuyucu Tutumları Üzerine Etkisi" adlı çalışmanın amacı, kitap seçimindeki biçimsel faktörleri ve bu biçimsel faktörlerin tutumlar üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Araştırmacı ölçeğini Anadolu Üniversitesi'nde öğrenim gören 353 öğrenci üzerinde uygulamıştır. Çalışma sonucunda, kitap okumada etkili olan beş biçimsel faktör ve kitap okumayı etkileyen dört tutum faktörü ortaya çıkmıştır. Kitap okumada etkili olan biçimsel faktörler; cilt ve kâğıt türü, boyut ve yazım özelliği, sayfalardaki resim ve şekiller, kapağın şekli ve rengi ile içindekiler ve kaynakçadır. Bunun yanı sıra, biçimsel özelliklerle ilgili; dikkat ve izlenim, isteklilik, okuma zevki ve kolaylaştırıcılık olmak üzere dört tutum faktörü belirlenmiştir. Sonuçlar, biçimsel özelliklere ilişkin faktörlerin tutumlar ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın sonuçları, yayınevlerinin ve kitap tasarımcılarının kitap üretimini nasıl değerlendirmeleri gerektiği ve okuyucuların okuma işlevini nelerin etkilediği konusunda önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Bair, Junius ve Marsh (2007) yaptığı çalışmada, olumlu tutuma sahip olan çocukların olumsuz tutuma sahip olan çocuklardan daha fazla okuma yeteneğine sahip olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin, okumaya ilişkin olumlu tutum geliştirmesi için okudukları kitapları birbirlerine anlatmalarının yararları üzerinde durulmuştur. Eğitimcilerin, etkili okuma becerilerini geliştiren çocukların sayısını arttırmak için öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının olumlu olarak geliştirmesi gerektiğini belirtmiştir.

Hildenbrand (2007) öğrenme yetersizliği olan ve olmayan öğrencilerle özgüven, okumaya ilişkin tutum ve okuduğunu anlama üzerinde çalışmıştır. Araştırmanın sonunda, özgüven ile okumaya ilişkin tutum arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Ancak öğrenme yetersizliği olan öğrencilerde özgüven arttıkça okumaya ilişkin olumlu bir tutum gelişmiştir.

Ünal (2006) “İlköğretim Öğrencilerinin Eleştirel Okuma Becerileri ile Okuduğunu Anlama ve Okumaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki” adlı çalışmasındaki amacı, Eskişehir ilindeki ilköğretim okullarının 5. sınıfında okuyan öğrencilerin eleştirel okuma beceri düzeyleri ile okumaya ilişkin tutumları ve okuduğunu anlama düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırıp, ilişkinin derecesini belirlemeye çalışmaktır. Araştırmacı verileri, 14 ilköğretim okulundaki 1012 öğrenciden toplamıştır. Verilerin toplanması aşamasında, eleştirel okuma ölçeği, okumaya ilişkin tutum ölçeği ve okuduğunu anlama testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları ile eleştirel okuma becerisi düzeyleri arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Parker (2004) yaptığı çalışmada, okumaya ilişkin tutum ile okuma yeteneği arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Önceki araştırmalar okuma tutumu ile okuma yeteneği arasında olumlu yönde bir ilişki olduğunu ileri sürmektedir. Araştırmada, dört sınıftan seçilen yirmi dokuz tane beşinci sınıf öğrencisi ile çalışılmıştır. Bu öğrenciler yeteneklerine göre iki farklı gruba ayrılmıştır. İlk grup, okuldaki akademik ve entelektüel yetenek programına göre, ikinci alt grup ise önceki yıllardaki yılsonu test sonuçlarına göre ayrılmıştır. Araştırmanın sonucunda, okuma yeteneği ile okumaya ilişkin tutum arasında hiçbir ilişki bulunmamıştır.

Davies ve Brember (1995) 2., 4. ve 6. sınıfta eğitim gören 218 öğrenci üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada, öğrencilerin okuma tutumları ve alışkanlıklarını belirlemeye çalışmışlardır. Öğrencilere uygulanan ölçek ile öğrencilerin tutumları, okuma kaynakları ve ilgi duydukları türler tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler ailelerinin ya da öğretmenlerinin kendilerine bir şey okumalarından daha çok kendi başlarına yaptıkları okumalardan hoşlanmaktadırlar. Ayrıca öğrenciler süre olarak bakıldığında

okulda okumaya evden daha çok zaman ayırmaktadırlar. Evde yapılan okumalarda ise mutfak ve yatak odası en sık kullanılan okuma mekânlarıdır. Öğrencilerin kitaba ulaşma yollarında öncelikle sahip oldukları kitaplar öne çıkmaktadır. Evdeki kitaplıkta bulunan kitaplar ilk başvurulan eserlerdir. Bunu sırasıyla okul kitapları ve kütüphaneden alınan kitaplar izlemektedir. Okunan türler içinde en çok hikâyelerin tercih edildiği belirlenmiştir. Bunu çizgi romanlar/resimli dergiler, şiirler ve dergiler izlemiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde problemin çözümünde izlenen yöneme yer verilmiştir. Öncelikle araştırma modeli, evren ve örneklem seçimine değinilmiştir. Daha sonra veri toplama aracının hazırlanması, verilerin elde edilmesi ve araştırma verilerinin analiz edilmesi üzerinde durulmuştur.

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları ile cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süresi, bilgisayar (internet) kullanımı, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu araştırma “betimleyici, ilişkisel tarama (survey)” modelindedir.

Tarama modelleri, geçmişte ve halen var olan durumu var olduğu biçimde betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2012: 77). İlişkisel tarama modelleri ise, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012: 81). Karakaya’ya (2009) göre araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Korelasyonel araştırma olarak da adlandırılan ilişkisel tarama modelinde “iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelemesi” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008: 171) söz konusudur. Bu araştırma da ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarını belirleyerek durum tespitini ve tutumları ile cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süresi, bilgisayar (internet) kullanımı, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

3.2. ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Bu araştırmanın evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılında Bursa ili merkez ilçelerinde (Gemlik, Gürsu, Kestel, Mudanya, Nilüfer, Osmangazi ve Yıldırım) öğrenim gören ilkököl 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evrendeki 3. sınıf öğrencilerinin sayısı 27.591'dir (Bursa Milli Eğitim Müdürlüğü, 2012).

Tablo 3.1. Evren Sayılarına Göre Örneklem Sayıları (N: Evren, S: Örneklem)

N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
10	10	100	80	280	162	800	260	2800	348
15	14	110	86	290	165	850	265	3000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3500	346
25	24	130	97	320	175	950	274	4000	351
30	28	140	103	340	181	1000	278	4500	354
35	32	150	108	360	186	1100	285	5000	357
40	36	160	113	380	191	1200	291	6000	361
45	40	170	118	400	196	1300	297	7000	364
50	44	180	123	420	201	1400	302	8000	367
55	48	190	127	440	205	1500	306	9000	368
60	52	200	132	460	210	1600	310	10000	370
65	56	210	136	480	214	1700	313	15000	375
70	59	220	140	500	217	1800	317	20000	377
75	63	230	144	550	226	1900	320	30000	379
80	66	240	148	600	234	2000	322	40000	380
85	70	250	152	650	242	2200	327	50000	381
90	73	260	155	700	248	2400	331	75000	382
95	76	270	159	750	254	2600	335	100000	384

(Gay, 1996: 125)

Örneklemdeki ilkököl 3. sınıf öğrencilerinin sayısı, aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır (Balcı, 2011: 111):

$$n = \frac{t^2 \cdot (PQ)}{d^2} \cdot \frac{1}{1 + \frac{1}{N} \cdot \frac{t^2 \cdot (PQ)}{d^2}}$$

N= Evren büyüklüğü

n= Örneklem büyüklüğü

d= Tutum düzeyi (.05)

t= Güven düzeyi tablo değeri (t: 1.96)

PQ= (.50).(.50).25 maksimum örneklem büyüklüğü için örneklem yüzdesi

(Balcı, 2011: 111).

Araştırmanın örneklem sayısı 378 olarak hesaplanmıştır. Örneklem alınmasında asıl olan örneklemin, alındığı-çekildiği evreni temsil etmesidir. Temel kural, evren ne denli büyükse örneklemin de o denli büyük olmasıdır (Özmen, 2013: 75). Örneklemdaki birim sayısı arttıkça evreni temsil niteliği de artar (Balcı, 2011: 92). Bu nedenle örneklem hacmi genişletilerek 655 olarak kabul edilmiştir. Veri girişi yapılırken 47 öğrencinin, ölçeği eksik olarak yanıtladığı görülünce bu ölçeklerin çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu nedenle araştırmaya 608 öğrencinin ölçeğiyle devam edilmiştir.

Öğrencilerin farklı sosyo-ekonomik düzeylerdeki okullardan seçilmesinin gerekçesi, daha önce yapılan birçok araştırma sonuçlarının (Coşkun, 2002; Çalışkan, 2000; Deniz, 2000; Dökmen, 1994) öğrencilerin dil becerileri üzerinde sosyo-ekonomik faktörlerin etkili olduğunu belirlemesidir. Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerini belirlemede, bulunduğu çevre itibari ile okulların sosyo-ekonomik durumu ölçüt alınmıştır. Okulların sosyo-ekonomik düzeylerinin belirlenmesinde ise uygulamanın yapılacağı okul müdürleri ve sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler esas alınmıştır. Küme örnekleme yöntemiyle, okullar buldukları yerleşim birimi ve sosyo-ekonomik özelliklerine göre kümelenmiş ve bu kümelerden rastlantısal yolla kümenin evren içindeki ağırlığı göz önünde tutularak seçim yapılmıştır (Özmen, 2013: 23).

Bu bağlamda, üst sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi için Nilüfer, orta sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi için Osmangazi ve alt sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi için Yıldırım ilçelerinde bulunan okullar küme tabakalama yoluyla belirlenmiştir. Bu okullar içinden, Tablo 3.2.' de yer alan okullar bu kümelerin içinden rastlantısal yolla seçilmiştir. Üst, orta ve alt gruplar olarak örnekleme alınan okullardan üst sosyo-ekonomik düzeyden 203 öğrenci, orta sosyo-ekonomik düzeyden 200 öğrenci ve alt sosyo-ekonomik düzeyden 205 öğrenci uygulama kapsamındadır.

Tablo 3.2. Araştırma Örneklemini Oluşturan Okullar, Öğrenci Sayıları ve Yüzdeleri

SED	Okul Adı	N	%
Üst	Cavit Çağlar İ.O, Dilek Özer İ.O, Hüsnü Züher İ.O, Nedim Öztan İ.O, Nosab İ.O, Vahide Aktuğ İ.O	203	%33.4
Orta	Başaran İ.O, I. Murat İ.O, Demirtaşpaşa İ.O, Merinos İ.O, Dr. Ayten Bozkaya İ.O, Kamil Sarıaydın İ.O	200	%32.9
Alt	Zübeyde Hanım İ.O, Peyami Safa İ.O, Yahya Kemal Beyatlı İ.O, Namık Kemal İ.O	205	%33.7

Örnekleme ait istatistikî bilgiler aşağıdaki gibidir.

Araştırmaya katılan 3. sınıf öğrencilerinin cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süreleri, bilgisayar (internet) kullanımı, anne-baba mesleği ve okulların bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeylerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımı tablo 3. 3.'te verilmiştir. Verilerin analizi sırasında, yeterli veri elde edilemediği durumlarda, gruplarda birleştirme yoluna gidilmiştir. Anne ve baba mesleği özel sektör, kamu ve çalışmıyor olarak düzeltilmiştir.

Tablo 3.3. Araştırmaya Katılan İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Değişkenler	Gruplar	F	%
Cinsiyet	Kız	286	47.0
	Erkek	322	53.0
Evinde Kitaplık Olma Durumu	Var	491	80.8
	Yok	117	19.2
Kitap Okuma Süreleri	0-29 dakika	291	47.9
	30-59 dk	221	36.3
	60-119 dk	73	12.0
	120 dk ve üstü	23	3.8
Bilgisayar (İnternet) Kullanımı	Evet	445	73.2
	Hayır	163	26.8
Anne Mesleği	Özel Sektör	116	19.1
	Kamu	86	14.1
	Çalışmıyor	406	66.8
Baba Mesleği	Özel Sektör	456	75.0
	Kamu	132	21.7
	Çalışmıyor	20	3.3
Sosyo-Ekonomik düzey	Nilüfer Üst	203	33.4
	Osmangazi Orta	200	32.9
	Yıldırım Alt	205	33.7

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımına bakıldığında 3. sınıf öğrencilerininin 286' sı (% 47.0) kız, 322'si (%53.0) de erkektir. Evinde kitaplık olma durumlarına göre dağılımına bakıldığında; 491 (%80.8) öğrencinin evinde kitaplığı varken, 117 (%19.2) öğrencinin evinde kitaplığı bulunmamaktadır. Kitap okuma sürelerine göre dağılımına bakıldığında; öğrencilerden 291'i (%47.9) 0-29 dk, 221'i (%36.3) 30-59 dk, 73'ü (%12) 60-119 dk, 23'ü (% 3.8) 120 dk ve üstü kitap okumaktadır. Bilgisayar (internet) kullarımlarına göre dağılımına bakıldığında; öğrencilerden 445'i (%73.2) evinde interneti kullanırken, 163'ü (%26.8) evinde internet kullanmamaktadır. Annelerinin mesleğine göre dağılımına bakıldığında; annesi özel sektörde çalışan 116 (%19.1), kamuda çalışan 86 (%14.1) ve annesi çalışmayan 406 (%66.8) öğrenci bulunmaktadır. Babalarının mesleğine göre dağılımına bakıldığında; babası özel sektörde çalışan 456 (%75.0), kamuda çalışan 132 (%21.7) ve babası çalışmayan 20 (%3.3) öğrenci bulunmaktadır. Okullarının bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeylerine bakıldığında; Nilüfer ilçesinde 203 (%33.4), Osmangazi ilçesinde 200 (%32.9) ve Yıldırım ilçesinde 205 (%33.7) öğrenci bulunmaktadır.

3.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmanın verileri, 2011-2012 eğitim öğretim yılı bahar döneminde, örneklem olarak alınan öğrencilere "Okumaya İlişkin Tutum Ölçeği" uygulanarak elde edilmiştir. Tablo 3.2' ye göre üst, orta ve alt gruplar olarak örneklem alınan okullardan üst sosyo-ekonomik düzeyden 203 öğrenci, orta sosyo-ekonomik düzeyden 200 öğrenci ve alt sosyo-ekonomik düzeyden 205 öğrenci uygulama kapsamındadır.

Kullanılan ölçeğin ön uygulamaları 2010-2011 eğitim öğretim yılı nisan ve mayıs aylarında yapılmıştır. Ölçek geliştirme sürecinin tamamlanmasının ardından asıl uygulama Bursa İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınan okullarda 2011-2012 eğitim öğretim yılı mart ayında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı tarafından okullarda gerçekleştirilen uygulamalar her bir grup için bir ders saatinde tamamlanmıştır. Uygulamalarda sınıf öğretmeni ve araştırmacı sınıfta bir arada bulunmuştur.

Ölçeğin ön uygulamalarında geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen ölçeğin asıl uygulamada da geçerlik ve güvenirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Araştırmada geliştirilen ve kullanılan ölçme aracı ve ölçek geliştirme süreci aşağıda özetlenmiştir.

3.4. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırma verileri örneklem olarak alınan öğrencilere “Okumaya İlişkin Tutum Ölçeği” uygulanarak elde edilmiştir. Kaptan’a (1991) göre, bir ölçme aracının sahip olması gereken bazı özellikler vardır. Bunlar geçerlilik, güvenirlik ve kullanılabilirlik özellikleridir. Geçerlilik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği başka bir özellikle karıştırmadan doğru olarak ölçmesidir. Güvenirlik ise, ölçme aracının ölçtüğü şeyi tutarlı bir biçimde ölçmesidir. Ölçme aracının standart olması için yukarıda belirtilen özellikleri taşıması gerekir. Standart olmayan ölçme araçlarıyla yapılan ölçümlere hata karışacak ve ölçme sonuçları şüpheli olacaktır. Bu nedenle okumaya ilişkin tutum ölçeği geliştirilirken belirtilen bu üç niteliğe sahip olmaları için gerekli işlemler yapılmıştır.

3.4.1. Okumaya İlişkin Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Bu araştırmada, ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılan tutum ölçeği, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Okumaya ilişkin tutumları ile cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süresi, bilgisayar (internet) kullanımı, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla ölçek formundaki maddeler oluşturulmuştur.

Ölçeğin geliştirilmesinde ilk olarak konuya ilişkin alan yazın taraması yapılmış ve ardından ilkokul 3. sınıf 60 öğrenciye okumaya ilişkin tutumlarını açığa çıkarmaya yönelik açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Öğrencilerin yanıtlarından ve konuya ilişkin alan yazın incelenmesi sonucunda Liska (1984) Okuma Tutum Modeli, Fishbein ve Ajzen (1972) Okuma Tutum Modeli, McKenna (1990) Okuma Tutum Modeli, Mathewson Okuma Tutum Modeli (1994) ve The Elementary Reading Attitude Survey (ERAS) (McKenna & Kear, 1990) ölçeğinden yararlanılarak 32 maddelik bir ölçek taslağı oluşturulmuştur. Ölçekteki maddeler, “Çok Sevinirim, Sevinirim, Üzülürüm, Çok Üzülürüm”

şeklinde “görsel semboller” kullanılarak derecelendirilmiştir. “Duygu” kavramının soyut ve ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin somut işlemler döneminde olması sebebi ile ölçek maddeleri görsel sembollerle somutlaştırılmıştır. 32 maddelik bu ölçek taslağı, araştırmacı tarafından bizzat öğrencilere uygulanmış ve öğrencilere anlayamadıkları maddenin olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerden alınan dönütler sayesinde 32 maddelik ölçek taslağı 21 maddeye düşürülmüştür.

Daha sonra ölçeğin amaca uygunluğu, anlaşılabilirliği ve kapsam geçerliliği konusunda bilgi edinmek amacıyla, ölçme değerlendirme alanında bir uzman ve okuma eğitimi alanında iki uzman öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Ölçeği değerlendirmelerinde yardımcı olması için uzmanlara şu sorular yöneltilmiştir.

- 1) İfade edilen maddelerin hangisi ya da hangileri öğrencinin okumaya ilişkin tutumlarını ölçmeye uygun değildir?
- 2) İfade yönünden anlaşılması zor veya yanlış anlaşılmaya neden olacak soru maddesi var mı?
- 3) Maddelerin hangisi ya da hangileri ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin düzeyine uygun değildir?
- 4) Hazırlamış olduğumuz maddeler dışında öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını belirlemek için farklı maddelere ihtiyaç var mıdır?
- 5) Sorulmasını gereksiz bulduğunuz madde var mıdır?

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, öğrencinin demografik özelliklerinden, ikinci bölüm ise okumaya ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Likert tipi derecelendirme ile hazırlanan maddelerden oluşmaktadır. Uzmanlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda birinci bölüme “Evinizde kitaplığınız var mı?”, “Ders kitaplarınız dışında günde ne kadar süre kitap okuyorsunuz?” maddeleri eklenmiş ve “Bilgisayarınız (İnternetiz) var mı?” maddesi “Evinizde bilgisayar (internet bağlantınız) var mı?” şeklinde düzeltilmiştir. İkinci bölümde ise “Sabahtan akşama kadar kitap okusan kendini nasıl hissedersin?” maddesi elenmiş ve çeşitli maddelerde ifade değişiklikleri

yapılmıştır. Böylece ön uygulama için 20 maddelik deneme ölçeği oluşturulmuştur.

318 kişilik pilot uygulamada öğrencilere ölçeğin nasıl doldurulacağı açıklanmış ve anlamadıkları maddeleri sormaları istenmiştir. Elde edilen puanların güvenilirliği Cronbach Alpha güvenilirlik formülü uygulanarak hesaplanmış ve güvenilirlik katsayısı .763 olarak bulunmuştur. Bu değer ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Geçerlilik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka herhangi bir özellikle karıştırmadan, doğru olarak ölçebilme derecesidir. Geçerliği yüksek olan ölçme aracının bir dereceye kadar güvenilirliği de yüksektir. Fakat güvenilirliğin yüksek olması aracın, geçerliğinin de yüksek olacağı hakkında tam bir bilgi vermez. Bu nedenle okumaya ilişkin tutum ölçeğinin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi yapılmadan önce, faktör analizinin uygulanacağı pilot grubunun yeterliğinin ölçülmesi için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testlerine başvurulmuştur.

Ölçeğin KMO değeri (.888) ve dağılımın normalliğinin testi için yapılan Barlett's testi [$b(190) = 1524.8, p = .00, p < .05$] sonuçlarına bakılmıştır. Bu sonuçlara göre 318 kişilik pilot gruba faktör analizinin yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir. Çünkü Büyüköztürk'e (2012: 126) göre, KMO değeri .60'dan büyük ise faktör analizinin yapılması uygundur.

Pilot grubun yeterliliğine karar verildikten sonra, faktör analizi işlemlerine geçilmiştir. Faktör analizine ölçekte yer alan 20 madde ile başlanmış ve ölçeğin toplam varyansın yüzde 52.16'sını açıkladığı görülmüştür. Bu değer Kline'a göre, %40'ın üzerinde olduğundan dolayı kabul edilebilir bir düzeydedir (Akt: Ceyhan ve Namlu, 2000). Birinci faktörün diğer faktörlerden daha fazla varyans açıkladığı bulgusu, ölçeğin tek boyutlu olabileceğini düşündürmüştür. Ölçeğin bir boyutlu olabileceği durumunu incelemek için ölçeğe ait madde yük değerleri incelenmiştir. Tablo 3.4.'te ölçeğin maddelerine ait yük değerleri yer almaktadır.

Tablo 3.4. Yirmi Maddeden Oluşan Tutum Ölçeğinin Faktör Yük Değerleri

MADDELER	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
1. Türkçe dersinde bir metin okuyacağınızda kendini nasıl hissedersin?	.520			
2. Kitaptan yeni bir şey öğrendiğinde kendini nasıl hissedersin?		.410	.460	
3. Ödev olarak kitap okuman gerektiğinde kendini nasıl hissedersin?	.505			
4. Okuma saatlerinde kendini nasıl hissedersin?	.570			
5. Kitap okumak yerine bilgisayarda oyun oynadığında kendini nasıl hissedersin?				.482
6. Okuma etkinliğinin yer aldığı daha fazla dersiniz olsa kendini nasıl hissedersin?	.523			
7. Okuduğun kitapları sınıfta anlattığın zaman kendini nasıl hissedersin?	.461	.463		
8. Hafta sonu kitap okumaya daha çok zaman ayırdığında kendini nasıl hissedersin?	.645			
9. Evde eğlenmek için kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?	.453			
10. Boş zamanlarında kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?	.651			
11. Kitapçıda kitapları incelediğin zaman kendini nasıl hissedersin?		.541		
12. Okuduğun kitap hakkında öğretmenle konuştuğunda kendini nasıl hissedersin?	.615			
13. Türkçe dersinde daha çok okuma parçası olsa kendini nasıl hissedersin?	.582			
14. Arkadaşlarından hediye olarak kitap geldiğinde kendini nasıl hissedersin?	.498			
15. Kitap okumak yerine televizyon izlesen kendini nasıl hissedersin?		.343		
16. Sınıfta kitaplarınız olmazsa kendini nasıl hissedersin?				.305
17. Diğer derslerde bir metin okuyacağınız zaman kendini nasıl hissedersin?	.578			
18. Öğretmenin yaz tatilinde kitap okumanı isterse kendini nasıl hissedersin?	.648			
19. Günün yorgunluğunu atmak için kitap okumanı söyleseler kendini nasıl hissedersin?	.713			
20. Kitap okumadan uyuduğun günlerde kendini nasıl hissedersin?			.481	

Tablo 3.4. incelendiğinde, 2., 5., 7., 11., 15., 16. ve 20. maddelerin birinci faktörden farklı faktörler altında yer aldığı ve farklı faktörler altında yük değerleri arasındaki farkın .10'dan az olduğu görülmüştür. Büyüköztürk'e (2012: 124-125) göre, faktör analizinde aynı yapıyı ölçmeyen maddelerin ayıklanması işleminde, herhangi bir maddenin iki ayrı faktör altında yüksek faktör yükü alması durumunda farkın .10'dan fazla olmasına, maddelerin faktör yüklerinin en az .45 olmasına ve tek faktör altında bulunmasına dikkat edilmelidir.

Ölçekteki maddeler bir bütün olarak sadece "okumaya ilişkin tutumu" belirlemeye yönelik geliştirilmiştir. İnceleme sonucu da ayrı olarak alt faktörler altında toplanan maddelerin aslında benzer içerik taşıdıkları gözlemlenmiş ve üç maddede ilgili faktöre ilişkin açıklanan varyansların .45'ten büyük olmasına rağmen hangi alt boyutu ölçtüğü anlaşılamadığından dolayı analizin tek faktör altında toplanmasına karar verilmiştir. Ayrıca ikinci ve dördüncü alt faktörlerde açıklanan varyansların düşük olması, ilgili alt boyutun tanımlanmasını da güçleştirmiştir. Bu nedenle 2., 5., 7., 11., 15., 16. ve 20. maddelerin ölçekten çıkartılıp tekrar faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliliğini sınamak için 13 madde ile tekrar yapılan analizde, ölçeğin toplam varyansın yüzde 43.51'ini açıklayan özdeğeri 1.00'den büyük iki faktör altında toplandığı görülmüştür. Birinci faktörün varyansın yüzde 35.42'sini 4.60 öz değerle ve ikinci faktörün varyansın yüzde 8.08'ini 1.05 özdeğerle açıkladığı belirlenmiştir. Birinci faktörün diğer faktörden daha fazla varyans açıkladığı bulgusu, ölçeğin tek boyutlu olabileceğini düşündürmüştür. Ölçeğin tek boyutlu olabileceği durumunu tekrar incelemek için ölçeğe ait madde yük değerleri incelenmiştir.

Tablo 3.5. On Üç Maddeden Oluşan Tutum Ölçeğinin Faktör Yük Değerleri

MADDELER	Faktör 1	Faktör 2
1. Türkçe dersinde bir metin okuyacağınızda kendini nasıl hissedersin?	.524	.416
3. Ödev olarak kitap okuman gerektiğinde kendini nasıl hissedersin?	.538	-.215
4. Okuma saatlerinde kendini nasıl hissedersin?	.592	-.201
6.Okuma etkinliğinin yer aldığı daha fazla dersiniz olsa kendini nasıl hissedersin?	.542	-.055
8. Hafta sonu kitap okumaya daha çok zaman ayırdığında kendini nasıl hissedersin?	.663	-.373
9. Evde eğlenmek için kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?	.488	.281
10. Boş zamanlarında kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?	.672	-.163
12. Okuduğun kitap hakkında öğretmenle konuştuğunda kendini nasıl hissedersin?	.601	.118
13. Türkçe dersinde daha çok okuma parçası olsa kendini nasıl hissedersin?	.607	.251
14.Arkadaşlarından hediye olarak kitap geldiğinde kendini nasıl hissedersin?	.493	.044
17. Diğer derslerde bir metin okuyacağınız zaman kendini nasıl hissedersin?	.567	.439
18. Öğretmenin yaz tatilinde kitap okumanı isterse kendini nasıl hissedersin?	.685	-.289
19.Günün yorgunluğunu atmak için kitap okumanı söyleseler, kendini nasıl hissedersin?	.711	-.127

Tablo 3.5. incelendiğinde, ölçeğin yük değerlerinin tek boyutta .45'ten büyük değerler ile toplandığı görülmektedir. Bu nedenle ölçeğin tek boyutlu olarak kullanılabileceği ifade edilebilir.

Okumaya ilişkin Tutum Ölçeğinin güvenilirliği iç tutarlık katsayısı Cronbach-Alpha hesaplanarak incelenmiştir. Pilot gruba uygulanan 13 maddeden oluşan ölçeğin Chronbach Alpha değeri .845 olarak bulunmuştur. Tezbaşaran'a (1997) göre, bu değer ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Ayrıca, iç tutarlılık katsayısının 1.00'a yakın olması, ölçeğin tek boyutlu olma durumunu güçlendirdiğini göstermektedir.

Ölçeğin 318 öğrenciye üç hafta arayla uygulanması sonucu elde edilen test- tekrar test güvenilirlik katsayısının .832 olduğu görülmüştür. Tablo 3.6.'da bu çalışmaya katılan öğrencilerin her iki uygulamadan aldıkları puanlara ilişkin sayısal değerler verilmiştir.

Tablo 3.6. Okumaya İlişkin Tutum Ölçeği Test-Tekrar Test Sonuçları

Uygulama	N	X	Ss	R
İlk Uygulama	318	45.07	4.63	.832
Son Uygulama	318	44.01	3.70	

Yapılan analizler sonucunda, araştırmada kullanılan 13 maddelik tutum ölçeğinin, ilkökul 3. sınıflarda kullanımı için yeterli geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları tamamlanmış olan ölçek 2011-2012 eğitim öğretim yılında ilkökul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla 608 öğrenciden oluşan örneklem grubuna uygulanmıştır. İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla uygulanan okumaya ilişkin tutum ölçeğinin Chronbach Alpha değeri .855 olarak bulunmuştur.

Yapılan faktör analizinde, öncelikle KMO ve Barlett's analizleri yapılmıştır. Verilerin KMO değeri .918 ve Bartlett's test değerleri [$b(78)=2058.08$, $p=.00$, $p<.05$] olarak hesaplanmıştır. Bu değerlere bakılarak faktör analizinin yapılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliliğini sınamak için örneklem grubuna uygulanan 13 madde ile yapılan analizde, ölçeğin toplam varyansın yüzde 48.80'lik kısmını açıkladığı belirlenmiştir. Bu değer Kline'a göre, %40'ın üzerinde olduğundan dolayı kabul edilebilir bir düzeydedir (Akt: Ceyhan ve Namlu, 2000). Birinci faktörün varyansın yüzde 41.47'sini 5.80 öz değerle ve ikinci faktörün varyansın yüzde 7.33'ini 1.02 özdeğerle açıkladığı belirlenmiştir. Birinci faktörün diğer faktörden daha fazla varyans açıkladığı bulgusu, ölçeğin tek boyutlu olabileceğini düşündürmüştür. Ölçeğin tek boyutlu olabileceği durumunu incelemek için ölçeğe ait madde yük değerleri incelenmiştir. Tablo 3.7.'de

örneklem grubuna uygulanan ölçeğin 13 maddesine ait yük değerleri yer almaktadır.

Tablo 3.7. Örneklem Grubuna Uygulanan Ölçeğin 13 Maddesine Ait Yük Değerleri

MADDELER	Faktör 1
1. Türkçe dersinde bir metin okuyacağınızda kendini nasıl hissedersin?	.575
2. Ödev olarak kitap okuman gerektiğinde kendini nasıl hissedersin?	.622
3. Okuma saatlerinde kendini nasıl hissedersin?	.626
4.Okuma etkinliğinin yer aldığı daha fazla dersiniz olsa kendini nasıl hissedersin?	.560
5. Hafta sonu kitap okumaya daha çok zaman ayırdığında kendini nasıl hissedersin?	.689
6. Evde eğlenmek için kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?	.488
7. Boş zamanlarında kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?	.628
8. Okuduğun kitap hakkında öğretmenle konuştuğunda kendini nasıl hissedersin?	.501
9. Türkçe dersinde daha çok okuma parçası olsa kendini nasıl hissedersin?	.631
10.Arkadaşlarından hediye olarak kitap geldiğinde kendini nasıl hissedersin?	.529
11. Diğer derslerde bir metin okuyacağınız zaman kendini nasıl hissedersin?	.571
12. Öğretmenin yaz tatilinde kitap okumanı isterse kendini nasıl hissedersin?	.719
13.Günün yorgunluğunu atmak için kitap okumanı söyleseler, kendini nasıl hissedersin?	.711

Tablo 3.7. incelendiğinde, ölçeğin yük değerlerinin tek boyutta .45'ten büyük değerler ile toplandığı görülmektedir. Bu nedenle ölçeğin tek boyutlu olarak kullanılabilceği ifade edilebilir. Analiz sonuçları okumaya ilişkin tutum ölçeğinin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada; uygulanan testlerin analizi yapılmadan önce sonuçların normal dağılıma sahip olup olmadığını belirlemek için Kolmogorov-Smirnov Testi uygulanmıştır. Test sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir ($Z= 2,38$; $p < 0.05$). Bu nedenle verilerin analizinde parametrik olmayan Kruskal-Wallis H ve Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Test analizleri SPSS 20.0 (Statistic Package for Social Science) programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda yapılan analizlerde kullanılan teknikler sırasıyla aşağıda verilmiştir:

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla toplanan kişisel bilgiler frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tablollaştırılarak değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin okumaya ilişkin tutum düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan tutum ölçeğinden elde edilen veriler aritmetik ortalama kullanılarak incelenmiştir. Dağılım varyanslarının homojen olmadığı durumlarda parametrik test varsayımı sağlanamadığından ilişkisiz ölçümler için, ikili grupların ortalamalarının karşılaştırılmasında t-Testi yerine Mann-Whitney U Testi, iki ya da daha çok gruplar için kullanılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yerine Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H Test sonuçlarında anlamlı farklılık tespit edildiğinde bunun kaynağını belirleyebilmek için gruplar arasında Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA

Bu bölümde; ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları ile cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süresi, bilgisayar (internet) kullanımı, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasındaki ilişkilere ait veriler çözümlenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular sunulmuştur. Bulgulara ilişkin yorumlar ve tartışmalara yer verilmiştir.

Ölçeğin aralık genişliğinin, “dizi genişliği/yapılacak grup sayısı = $4 - 1 / 4 = 3 / 4 = 0.75$ ” (Tekin, 1996) formülü ile hesaplanması göz önünde tutularak, araştırma bulgularının değerlendirilmesinde esas alınan aritmetik ortalama aralıkları: “4.00 – 3.25 = “Çok Sevinçli”, 3.24 – 2.50 = “Sevinçli”, 2.49 – 1.76 = “Üzgün” ve 1.75 – 1.00 = “Çok Üzgün” şeklindedir. Ölçekteki puanlar 1.00 ile 4.00 arasında olduğundan, puanlar 4.00’e yaklaştıkça öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları olumlu, 1.00’e yaklaştıkça ise olumsuz olduğu kabul edilmiştir.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemi, “İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları ne düzeydedir?” olarak belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt aramak amacıyla ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarına ait verilerin analizi yapılmış ve Tablo 4. 1.’de verilmiştir.

Tablo 4.1. İlkokul Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarını Betimleyen İstatistik Değerler

	N	En Düşük \bar{x}	En Yüksek \bar{x}	Genel \bar{x}	Ss
Tutum Puanları Ortalaması	608	1.54	4.00	3.40	.39

Tablo 4.1.’ de görüldüğü üzere, 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutum puanlarının ortalaması “4.00 – 3.25 = Çok Sevinçli” aralığında yer aldığından, okumaya ilişkin tutumlarının aşırı olumlu olduğu söylenebilir. Bu bulgunun sebebinin ayrıntılı olarak incelenmesi amacıyla, öğrencilerin ölçek

maddelerine verdikleri tüm maddelerin puanlarının ortalamaları, standart sapmaları ve düzeyleri belirlenmiştir. Bulgular Tablo 4.2.' de verilmektedir.

Tablo 4.2. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutum Puanlarının Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Düzeyleri

MADDELER	\bar{x}	Ss	Düzyey
10.Arkadaşlarından hediye olarak kitap geldiğinde kendini nasıl hissedersin?	3.62	.58	Çok sevinçli
1. Türkçe dersinde bir metin okuyacağınızda kendini nasıl hissedersin?	3.51	.54	Çok sevinçli
11. Diğer derslerde bir metin okuyacağınız zaman kendini nasıl hissedersin?	3.47	.62	Çok sevinçli
12. Öğretmenin yaz tatilinde kitap okumanı isterse kendini nasıl hissedersin?	3.43	.70	Çok sevinçli
7. Boş zamanlarında kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?	3.42	.61	Çok sevinçli
9. Türkçe dersinde daha çok okuma parçası olsa kendini nasıl hissedersin?	3.42	.70	Çok sevinçli
8. Okuduğun kitap hakkında öğretmenle konuştuğunda kendini nasıl hissedersin?	3.40	.60	Çok sevinçli
3. Okuma saatlerinde kendini nasıl hissedersin?	3.37	.62	Çok sevinçli
4.Okuma etkinliğinin yer aldığı daha fazla dersiniz olsa kendini nasıl hissedersin?	3.37	.60	Çok sevinçli
5. Hafta sonu kitap okumaya daha çok zaman ayırdığında kendini nasıl hissedersin?	3.37	.70	Çok sevinçli
13.Günün yorgunluğunu atmak için kitap okumanı söyleseler, kendini nasıl hissedersin?	3.34	.69	Çok sevinçli
6. Evde eğlenmek için kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?	3.32	.68	Çok sevinçli
2. Ödev olarak kitap okuman gerektiğinde kendini nasıl hissedersin?	3.11	.79	Sevinçli

Tablo 4.2. incelendiğinde, öğrencilerin okumaya ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalaması 3.62 ile 3.11 arasında değişmektedir. En yüksek ortalamaya sahip madde incelendiğinde, “Arkadaşlarından hediye olarak kitap geldiğinde kendini nasıl hissedersin?” maddesinin puan ortalamasının diğer maddelerin puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu

bulguya göre, 3. sınıf öğrencilerinin arkadaşlarından hediye olarak kitap geldiğinde çok sevindiği söylenebilir. En düşük ortalamaya sahip maddeyi belirlemek için baktığımızda “Ödev olarak kitap okuman gerektiğinde kendini nasıl hissedersin?” maddesinin puan ortalamasının diğer maddelerin puan ortalamalarına göre daha düşük olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre, 3. sınıf öğrencilerinin kitap okumanın ödev olarak verildiği durumda daha az sevindiği sonucu çıkarılabilir. Bunu destekler nitelikte, Kanada’da da 4-10. sınıfa devam öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının değerlendirildiği raporda, öğrencilerin çoğunluğunun okumayı sevdiği, önemli bulduğu, sıkıcı bulmadığı ve zorunluluktan dolayı okumadığı belirlenmiştir (Anonymous, 2004). Sonuç olarak kitap okumanın zorunlu tutulmasının öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını olumluya dönüştüreceği yargısının doğru olmadığı söylenebilir.

Elde edilen bulgulara göre, ilkököl 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin aşırı olumlu tutuma sahip olduğu söylenebilir. Bu araştırma sonucunu destekleyen çeşitli çalışmalara rastlanmıştır. Gönen, Öncü ve Işıtan (2004) ilköğretim beşinci, altıncı ve yedinci sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını inceledikleri çalışmada, çocukların okumaya karşı ilgilerinin yüksek olduğunu, çocukların önceki yıllarda yapılan araştırmalara göre daha fazla kitap okuduklarını belirlemişlerdir. İşeri (2010) yaptığı çalışmada, ikinci kademe öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının olumlu olduğunu ileri sürmektedir. Balcı (2009) ve Sallabaş (2008) da ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığına ilişkin tutum düzeylerinin genel olarak yüksek seviyede olduğu sonucunu elde etmişlerdir.

Yapılan alan yazın taramasında, sınıf düzeyi yükseldikçe okumaya ilişkin olumlu tutumun düştüğü sonucunun tespit edildiği birçok araştırmaya rastlanmıştır. Örneğin, Hasselbach (2010) ilköğretim ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmada, sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin okumaya ilişkin olumlu tutumlarının düştüğünü ileri sürmektedir. Schatz ve Krashen (2006) de, ilköğretim 1-6 sınıflar arasında yaptıkları çalışmada okumaya ilişkin olumlu tutumun giderek azaldığını savunmaktadırlar. Can, Türkyılmaz ve Karadeniz (2010) yaptıkları çalışmada 8. sınıf öğrencilerinin 11 ve 12. sınıf öğrencilerine göre daha fazla okuduğunu tespit etmişlerdir. Aynı

şekilde üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda da okuma alışkanlığına ilişkin tutumun düşük olduğu ileri sürülmektedir (Odabaş, 2003; Mavi ve Çetin, 2009; Sainsbury ve Schagen, 2004). Araştırmalar okuma alışkanlığının çok küçük yaşlarda, özellikle ilköğretim döneminde kazanıldığını ve daha sonra ilerleyen yaşlarda ise giderek azaldığını hatta kaybolduğunu göstermektedir (Campbell ve Kmieciak, 2004; Gallik, 1999).

Araştırmalarda da görüldüğü gibi sınıf düzeyi yükseldikçe okumaya ilişkin olumlu tutum düşmektedir. Bu sonucun nedenlerinden biri, öğrencilerin sınıf düzeyi ilerledikçe sorumlu olduğu derslerin ve kazanılması gereken sınavlarının artmasıdır. Bu nedenle öğrencilerin kitap okumak için yeterli zaman bulamadığı şeklinde yorumlanabilir.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt problemi, “İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir ?” olarak belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt aramak amacıyla öncelikle, verilerin normal dağılımını denetlemek adına Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Z testi yapılmış ve öğrencilerin okumaya ilişkin toplam tutum puanlarının normal dağılım göstermediği belirlenmiştir ($Z = 2,38$; $p < 0.05$). Bu nedenle araştırma sorularına yanıt vermek amacıyla nonparametrik tekniklerden Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Tablo 4.3. Kız ve Erkek Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	n	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	Z	P
Okumaya İlişkin Tutum	Kız	286	339.2	97012.5	36120.5	-4.602	.00
	Erkek	322	273.6	88123.5			

Tablo 4.3. incelendiğinde, kız ve erkek öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olduğu ($p < .05$) görülmektedir. Sıra ortalamalarına bakıldığında kızlar lehine bir farkın olduğu söylenebilir.

Genel anlamıyla kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla okumaya ve okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu bulgusu Balcı ve

diğerleri (2012), Başaran ve Ateş (2009), Brown (1992), Byro (2000), Gömleksiz (2004), İşeri (2010) ve Özbay ve diğerleri (2008), Sainsbury ve Schagen (2004) ve Worrel ve diğerlerinin (2010) ulaştıkları sonuçlar ile örtüşmektedir. Kush ve Watkins (1996), farklı bir ölçekle yapılan değerlendirmede de ilköğretim birinci sınıfta bulunan kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha olumlu bir tutuma sahip olduklarını tespit etmişlerdir. İlköğretim 8. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir diğer araştırmada kız öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır (Balcı, 2009). Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalar da kız öğrencilerin tutumlarının erkek öğrencilerden daha olumlu olduğunu göstermektedir (Arslan ve diğerleri, 2009; Batur ve diğerleri 2010; Bozpolat 2010; Mavi ve Çetin 2009; Yalçınkılıç, 2007). Erkeklerin okumaya ilişkin tutumlarının kızlara göre olumlu olduğu çalışmaya rastlanılmamıştır. Anlamlı farklılığın tespit edilmediği araştırmalarda bile kız öğrencilerin ortalama puanları erkek öğrencilerden daha yüksektir (Kazelskis, Thames ve Reeves, 2004).

Bu bulgular, farklı yaş/sınıf düzeyinde de olsa kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, okumaya ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt problemi; “İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları evinde kitaplık olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir ?” olarak belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt aramak amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır.

Tablo 4.4. Evinde Kitaplık Olan ve Olmayan Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	n	Yüzde	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	Z	P
Okumaya İlişkin Tutum	Var	491	80.7	311.50	152945.0	25288.0	2.017	.044
	Yok	117	19.3	275.14	32191.0			

Tablo 4.4. incelendiğinde, evinde kitaplık olan ve olmayan öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olduğu ($p<.05$) görülmektedir. Sıra ortalamalarına bakıldığında evinde kitaplık olan öğrencilerin lehine bir farkın olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin evde okuma ortamlarını belirleyebilmek için yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %80,7'sinin evde bir kitaplık olduğunu söyledikleri görülmektedir. Bu durum en azından öğrencilerin kitaba sahip olma ve düzenli kullanabilme imkânına sahip olduğunu göstermektedir. İlköğretim öğrencilerinin özellikle kendisine ait kitaplığı olma durumlarının okuma tutumlarını olumlu yönde etkilediği düşünüldüğünde öğrencilerin kitaplığa sahip olma yüzdelerinin yüksekliği anlam kazanmaktadır.

Evde kitaplık olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre aşırı olumlu tutuma sahip olması bulgusunu destekleyen çeşitli araştırmalara rastlanmıştır. Durualp ve diğerleri (2013a) yaptığı çalışmada kendine ait kitaplığı olan öğrencilerin okuma alışkanlığına yönelik tutumları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. İlköğretim 3., 4., ve 5. sınıf öğrencilerinin boş zamanlarında en çok kitap okumaktan hoşlandıkları, büyük bir çoğunluğunun evlerinde kendilerine ait bir kitaplıklarının olduğu ve kendilerine ait kitaplıklarının olmasının okumaya ilişkin tutumlarının olumlu olmasına neden olduğu tespit edilmiştir (Alivernini, Lucidi ve Manganelli, 2010; Duran ve Sezgin, 2012; Williams, 1990). Davies ve Brember (1995) 2., 4. ve 6. sınıf öğrencilerinin kitaba ulaşma yollarında, öncelikle sahip oldukları kitapların öne çıktığını ve evdeki kitaplıkta bulunan kitapların ilk başvuru eserler olduğunu belirtmişlerdir. Senechal ve LeFevre (2002) yaptığı çalışmada, ev eğitim kaynaklarının az olmasının okuma yazmayı etkilediğini saptamışlardır. Sözü edilen araştırmaya dayalı olarak evdeki eğitim kaynakları ile evin ekonomik düzeyi arasında ilişki olduğu ve ailenin okumaya ilişkin tutumunun öğrencinin okumaya ilişkin tutumunu etkilediği ileri sürülmüştür.

Öğrencilerin kendilerine ait kitaplıklarının olması ailelerinin gelir durumları ile ilgili olduğu düşünülebilir. Yılmaz (2004) araştırmasında üst sosyo-ekonomik çevrede bulunanların okuma alışkanlıklarının daha yüksek olduğu sonucuna

ulaşmıştır. Çocuklara önemli günlerde hediye olarak kitap alınması çocukların kitap okuma alışkanlığını ve kitap okumaya ilişkin tutumunu olumlu biçimde etkileyebileceği söylenebilir.

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt problemi, “İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları kitap okuma sürelerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?” olarak belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanarak anlamlı derecede farkın olup olmadığına bakılmış daha sonra Mann-Whitney U testi yapılarak farkın hangi grubun lehine olduğuna bakılmıştır.

Tablo 4.5. Kitap Okuma Sürelerine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	<i>Sd</i>	P
Okumaya İlişkin Tutum	0-29 dk	260.18	38.28	3	.00
	30-59 dk	337.58			
	60-119 dk	351.66			
	120 dk ve üstü	397.72			

Tablo 4.5. incelendiğinde, kitap okuma sürelerine göre öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olduğu ($p < .05$) görülmektedir. Farkın hangi gruplar lehine olduğunu belirlemek için ikili gruplar arasında Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 4.6. Kitap Okuma Süresine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>Z</i>	P
Okumaya İlişkin Tutum	0-29 dk	228.3	66442.5	23956.5	-4.957	.00
	30-59 dk	293.6	64885.5			
	0-29 dk	171.47	49899.0	7413.0	-4.001	.00
	60-119 dk	226.45	16531.0			
	0-29 dk	152.38	44343.5	1857.5	-3.561	.00
	120 dk ve üstü	222.24	5111.5			
	30-59 dk	145.82	32226.5	7695.5	-.591	.555
	60-119 dk	152.58	11138.5			
	30-59 dk	120.16	26554.5	2023.5	-1.613	.107
	120 dk ve üstü	145.02	3335.5			
	60-119 dk	46.62	3403.5	702.5	-1.181	.238
	120 dk ve üstü	54.46	1252.5			

Tablo 4.6. incelendiğinde, kitap okuma sürelerine göre, 0-29 dk ve 30-59 dk; 0-29 dk ve 60-119 dk; 0-29 dk ve 120 dk ve üstü öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olduğu ($p<.05$) görülmektedir. Sıra ortalamalarına bakıldığında, 30- 59 dk kitap okuyan grubun 0-29 dk okuyan gruba; 60- 119 dk kitap okuyan öğrencilerin 0-29 dk okuyan gruba; 120 dk ve üstü kitap okuyan grubun 0-29 dk kitap okuyan öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip olduğu söylenebilir.

Kitap okumaya ayrılan zaman diliminin kitap okumaya ilişkin tutumlarını olumlu olarak etkilediği bulgusu, ilköğretim öğrencileri ile yapılan Demirer ve diğerleri(2010), Durualp ve diğerleri (2013a), Sağlamtunç (1990) ve Tosunoğlu'nun (2002) yaptığı araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Durualp ve diğerleri (2013b) yaptığı çalışmada, en yüksek puanı her gün okuyan çocukların aldığını, bunu fırsat buldukça, hafta sonları ve yaz tatillerinde kitap okuyan çocukların izlediğini bulmuşlardır. Mavi ve Çetin (2009) yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarının yıllık okudukları kitap sayısı arttıkça, kitaba olan sevgilerinin daha yüksek olduğu, olumlu tutumunun arttığı ve kitaba olan istek ve kitabın yararlı olduğuna dair görüşlerinin daha yüksek olduğu sonucunu elde etmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre, okumaya ayrılan zaman arttıkça okumaya ilişkin olumlu tutum da artmaktadır. Bunun nedenlerinden birinin, öğrencinin okumaya zaman ayırdıkça okumanın keyifli bir etkinlik olduğunun farkına varması olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle okumaya ayrılan zaman arttıkça okuma isteği de artmaktadır.

4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma

Araştırmanın beşinci alt problemi; “İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları bilgisayar (internet) kullanımına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?” olarak belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla Mann-Whitney U Testi sonuçlarına bakılmıştır.

Tablo 4.7. Bilgisayar (İnternet) Kullanımlarına Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	Z	P
Okumaya İlişkin Tutum	Evet	300.72	133819.5	34584.5	-.879	.379
	Hayır	314.83	51316.5			

Teknolojideki gelişmelerle birlikte bilgiye ulaşmada en önemli kaynaklardan biri konumuna gelen bilgisayarlar ve internet alt yapısı okuma materyallerinin biçim değiştirmesine de zemin hazırlamıştır. Başta süreli yayınlar olmak üzere kitaplardan makalelere kadar hemen her çeşit okuma materyaline internet aracılığı ile ulaşmak mümkündür. Bu sebeple araştırmaya katılan ilkökul 3. sınıf öğrencilerine evlerinde internet bağlantısı olup olmadığı sorusu da yöneltilmiştir.

Tablo 4.7. incelendiğinde, internet kullanan ve kullanmayan öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Okumaya ilişkin tutum ile internet kullanımı arasında herhangi bir ilişki bulunmamıştır.

İnternet kullanımının okumaya ilişkin tutumu etkilemediği bulgusu, Can ve diğerleri (2010) yaptığı çalışma araştırma sonucunu desteklerken; Durualp ve diğerleri (2013a), Durualp ve diğerleri (2013b), Jonsson-Smaragdi ve Jonsson (2006), Karim ve Hasan (2007) ve Lin ve Lin (2009) yaptığı çalışmalar farklılık gösterdiği görülmektedir.

Jonsson-Smaragdi ve Jonsson (2006) başta televizyon ve video olmak üzere görsel medya, iletişim ve bilgi edinme teknolojisinin yaygınlaşmasının okuma alışkanlığı üzerindeki etkisini belirlemeye çalışmışlardır. Bu araştırma sonucunda, görsel ve iletişim medyasının çocukları ve gençleri okumaktan uzaklaştırarak daha çekici alternatiflere yönelttiği ve özellikle son on yılda çocuklar ve ergenler arasında kitaplara ilişkin tutumu olumsuz etkilediğini ve okuma oranının azaldığını saptamışlardır. Gür ve diğerleri (2012) yaptığı Türkiye gençlik profili adlı araştırmada bireylerin %76'sının bilgisayar (internet) yerine yazılı olarak okumayı tercih ettikleri sonucu elde etmişlerdir. Araştırmacılar, gençlerin teknolojiye daha yatkın olması nedeniyle elektronik kitap okuma tercih oranının daha yüksek olacağı beklentisi içinde olmasına rağmen elde edilen sonuç ile beklentileri örtüşmemiştir. Buna karşın Durualp ve

diğerleri (2013b) yaptığı çalışmada çocukların %14,1'i gazeteyi internetten okuduklarını belirtmiştir. Karim ve Hasan (2007) da çalışmasında gençlerin geleneksel okuma yöntemleri yerine internet sitelerinden okumayı tercih ettikleri sonucunu elde etmişlerdir. Lın ve Lın (2009) yaptığı araştırmada, sitelerde bulunan e- kitaplardaki görsel-işitsel özellikler ve animasyonların okuma tutumunu etkileyen önemli faktörlerden olduğunu öne sürmektedirler. Durualp ve diğerleri (2013a) internet kullanımı denetlenen, interneti ödev ve bilgi edinme amaçlı kullanan sekizinci sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin olumlu tutum geliştirdiği sonucunu ileri sürmüşlerdir.

Bilgisayar ve internetin çocukların okuma alışkanlıklarını olumsuz etkilediği düşünülse de değişen ve gelişen dünyada, elektronik kaynakların verimli ve uygun bir biçimde kullanılmasının okuma alışkanlığına olumlu katkısı olabileceği söylenebilir.

4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma

Araştırmanın altıncı alt problemi; “İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları anne ve baba mesleğine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?” olarak belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla Kruskal-Wallis H Testi sonuçlarına bakılmıştır.

Tablo 4.8. Anne Mesleğine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	Sd	P
Okumaya İlişkin Tutum	Özel Sektör	308.44			
	Kamu	292.31	.503	4	.778
	Çalışmıyor	305.96			

Tablo 4.8. incelendiğinde, anne mesleğine göre öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olmadığı ($p>.05$) görülmektedir. Anne mesleği ile öğrencilerin tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları incelendiğinde grupların birbirine yakın değerlere sahip olduğu (Özel sektör $x = 308.44$; Kamu $x = 292.31$ ve Çalışmıyor $x = 305.96$) anlaşılmaktadır. Bu bulgulara göre

okumaya ilişkin tutum ile anne mesleği arasında herhangi bir ilişki bulunmamıştır.

Tablo 4.9. Baba Mesleğine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	Sd	P
Okumaya İlişkin Tutum	Özel Sektör	304.48	.00	2	1.00
	Kamu	304.48			
	Çalışmıyor	305.03			

Tablo 4.9. incelendiğinde, baba mesleğine göre öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olmadığı ($p > .05$) görülmektedir. Baba mesleği ile öğrencilerin tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları incelendiğinde grupların birbirine yakın değerlere sahip olduğu (Özel sektör $x = 304.48$; Kamu $x = 304.48$ ve Çalışmıyor $x = 305.03$) anlaşılmaktadır. Bu bulgulara göre okumaya ilişkin tutum ile baba mesleği arasında herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Ancak bu araştırmada elde edilen bu bulguların aksine, Özel ve Bayraktar'ın (2004) yaptığı araştırmada, çocukların kitap okumasıyla anne ve babalarının mesleği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Araştırmanın sonucuna göre, annesi bir mesleğe sahip olan öğrencilerin okuma sıklığının diğerlerine göre artış gösterdiği ifade edilmektedir. Aynı şekilde babası işsiz olan öğrencilerin daha az kitap okudukları, babası memur olan öğrencilerin ise daha çok kitap okudukları bulunmuştur. Sözü edilen araştırmaya dayalı olarak annesi çalışan, babası iyi bir mesleğe sahip olan öğrencilerin daha fazla kitap okudukları ileri sürülmektedir.

Bu bulguya yönelik araştırmalara pek rastlanılmamıştır. Yapılan araştırmaların sınırlı olması ve bu araştırma sonucu da dikkate alındığında anne-baba mesleğinin öğrencilerin okumaya ilişkin tutumunu etkilemediği söylenebilir.

4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular, Yorum ve Tartışma

Araştırmanın yedinci alt problemi; "İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumları okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı

düzeyde farklılık göstermekte midir?" olarak belirlenmiştir. Bu alt probleme yanıt bulmak amacıyla Kruskal-Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi sonuçları incelenmiştir.

Tablo 4.10. Okulların Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	Sd	P
Okumaya İlişkin Tutum	Üst	338.71	15.94	2	.00
	Orta	310.60			
	Alt	271.23			

Tablo 4.10. incelendiğinde, okulların bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyine göre öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olduğu ($p < .05$) görülmektedir. Farkın hangi gruplar lehine olduğunu belirlemek için ikili gruplar arasında Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 4.11. Okulların Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarını Karşılaştırmak Amacıyla Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Gruplar	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	Z	P
Okumaya İlişkin Tutum	Üst	198.23	38258.5	15781.5	-1.788	.074
	Orta	178.24	326.17.5			
	Üst	237.48	45833.5	17663.5	-3.755	.00
	Alt	192.64	44691.5			
	Orta	224.36	41058.5	18233.5	-2.475	.013
	Alt	195.09	45261.5			

Tablo 4.11. incelendiğinde, üst ile alt sosyo-ekonomik düzeyde yaşayan öğrenci grupları arasında ve orta ile alt sosyo-ekonomik düzeyde yaşayan öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olduğu ($p < .05$) görülmektedir. Sıra ortalamalarına bakıldığında üst ve orta sosyo-ekonomik düzeyde yaşayan öğrencilerin lehine bir farkın olduğu söylenebilir.

Orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları alt sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların okumaya ilişkin tutumundan daha üst düzeydedir.

Bu araştırmada elde edilen bulguları destekleyen Gönen ve diğerleri (2004), 5., 6. ve 7. sınıf öğrencileri ile yaptığı araştırmada üst sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların yüksek oranda kitap okumayı sevdiklerini ileri sürmüşlerdir. Sözü edilen araştırmaya dayalı olarak üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin kitap okuma konusunda çocuklarına daha fazla model oldukları ve daha fazla kitap aldıkları saptanmıştır. Başaran ve Ateş (2009) ilköğretim beşinci sınıf öğrencileri ile yaptıkları araştırmasında üst sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerin çocuklarının okumaya ilişkin daha olumlu tutum geliştirdiklerini ne sürmektedirler. Odabaşı ve diğerleri (2008) niversite öğrencileri ile yaptıkları araştırmada alt sosyo-ekonomik düzeye mensup olmalarını bir okumama nedeni olarak belirttikleri ifade edilmiştir. Buna karşın Balcı ve diğerleri (2012) yaptıkları çalışmada ilköğretim 6. sınıf ğrencilerinin sosyo-ekonomik düzeyleri ile okumaya ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığını saptamışlardır. Balcı (2009) ilköğretim 8. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmada orta sosyo-ekonomik düzeye mensup öğrencilerin üst ve alt sosyo-ekonomik düzeye mensup öğrencilere göre daha fazla kitap okuduğunu ve okumaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğunu öne sürmektedir. Dökmen (1994) yaptığı çalışmada lise öğrencileri içinde alt sosyo-ekonomik çevrede bulunan öğrencilerin, üst sosyo-ekonomik çevrede bulunan öğrencilere oranla okuma tutumlarının daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Kitaplara kolayca ulaşılmasının ya da ailelerin bu ortamı sağlamasının, öğrencilerin okumaya ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Alt sosyo-ekonomik düzeyde bulunan ailelerin kitap almak için gerekli olan bütçeyi daha çok temel ihtiyaçlarına harcamalarının öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarını etkilediği söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, ilk olarak araştırmanın alt problemlerine ilişkin toplanmış verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar yer almaktadır. Daha sonra bu sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmektedir.

5.1. SONUÇLAR

Araştırma ilk olarak ilkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarını saptamak amacı ile yapılmıştır. Daha sonra okumaya ilişkin tutum ile cinsiyet, evinde kitaplık olma durumu, kitap okuma süresi, bilgisayar (internet) kullanımı, anne-baba mesleği ve okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın elde edilen bulgularına dayalı olarak ortaya konan sonuçlar her alt problem için ele alınmıştır.

5.1.1. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Ne Düzeyde Olduğuna İlişkin Sonuçlar

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin aşırı olumlu tutuma sahip olduğu sonucu elde edilmiştir. Tablo 4.2. incelendiğinde, öğrencilerin okumaya ilişkin tutum puanlarının aritmetik ortalaması en yüksek madde “Arkadaşlarından hediye olarak kitap geldiğinde kendini nasıl hissedersin?” olarak bulunmuştur. En düşük ortalama ise “Ödev olarak kitap okuman gerektiğinde kendini nasıl hissedersin?” maddesine aittir.

5.1.2. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Cinsiyete Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için yapılan analizler sonucunda öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değiştiği belirlenmiştir. Kızların okumaya ilişkin tutumlarının erkeklere göre daha üst düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.3. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Evde Kitaplık Olma Durumuna Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının evinde kitaplık olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için yapılan analizler sonucunda öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları ile evinde kitaplık olmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Evinde kitaplık olan öğrencilerin evinde kitaplık olmayan öğrencilere göre okumaya ilişkin tutumlarının daha üst düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.4. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Kitap Okuma Sürelerine Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının kitap okuma süreleri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için yapılan analizler sonucunda öğrencilerin tutumları ile kitap okuma süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kitap okuma sürelerine göre, 0-29 dk ve 30-59 dk; 0-29 dk ve 60-119 dk; 0-29 dk ve 120 dk ve üstü öğrenci grupları arasında anlamlı derecede farkın olduğu ($p < .05$) görülmektedir. 30- 59 dk kitap okuyan grubun 0-29 dk okuyan gruba; 60- 119 dk kitap okuyan öğrencilerin 0-29 dk okuyan gruba; 120 dk ve üstü kitap okuyan grubun 0-29 dk kitap okuyan öğrencilere göre daha üst düzeyde okumaya ilişkin tutuma sahip oldukları saptanmıştır.

5.1.5. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Bilgisayar (İnternet) Kullanımına Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının bilgisayar (internet) kullanıp kullanmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için yapılan analizler sonucunda öğrencilerin tutumları ile bilgisayar (internet) kullanıp kullanmamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Öğrencilerin bilgisayar (internet) kullanıp kullanmamaları ile okumaya ilişkin tutumları arasında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.6. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Anne-Baba Mesleğine Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının anne-baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirleyebilmek için yapılan analizler sonucunda öğrencilerin tutumları ile anne-baba mesleği değişkeni arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Anne-baba mesleği ile öğrencilerin okumaya yönelik tutumları arasında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.7. İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının Okulların Bulunduğu Yerin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre Olan Farklılığına İlişkin Sonuçlar

İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin tutumları ile okulların bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Üst sosyo-ekonomik düzeyde olanlar ile alt sosyo-ekonomik düzeyde olanlar arasında ve orta sosyo-ekonomik düzeyde olanlar ile alt sosyo-ekonomik düzeyde olanlar arasında anlamlı derecede farkın olduğu ($p < .05$) görülmektedir. Üst ve orta sosyo-ekonomik düzeyde olan öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının, alt düzeydeki öğrencilere göre daha üst düzeyde olduğu belirlenmiştir.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara dayalı olarak öğrencilerin kitap okumaya ilişkin olumlu tutuma sahip olabilmesi için aşağıdaki öneriler getirilmiştir.

5.2.1. Uygulayıcı İçin Öneriler

1) Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre okumaya ilişkin daha olumlu tutum geliştirmektedir. Gerek ilkokul düzeyinde gerekse üniversite düzeyinde yapılan araştırmalarda, erkek öğrencilerin okumaya ilişkin olumlu tutumlarının kız öğrencilere göre daha düşük düzeyde olması üzerinde çalışılması gereken bir konudur. Her yaş düzeyinde bunun nedenlerinin araştırılıp bu konuda gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

2) Kütüphanelerden yararlanma konusunda her türlü kolaylığın sağlanması gereklidir. Çocuğun ihtiyaç duyduğu yerde ve zamanda bu hizmetin ona sunulması gerekir. Bu nedenle evde kitaplıklarının olması için aile ile işbirliği yapılması gerekmektedir. Kitaplıkta çocuğun ilgisini çekecek, ihtiyaca yönelik nicelik ve nitelikte kitaplar bulundurulması gerekir.

3) Öğrencilerin okumaya ilişkin olumlu tutum geliştirmesine hizmet edecek zengin bir çevre sağlanmalıdır.

5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler

1) Bu araştırma resmi ilkokullarda öğrenim gören 3. sınıf öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur. İlkokulların diğer sınıf seviyelerinde, ortaokullarda ve özel öğretim kurumlarında araştırmalar yapılarak öğrencilerin okumaya ilişkin tutumlarının nerede, hangi düzeyde olumsuz tutuma dönüştüğü saptanabilir.

2) Araştırmada, alt boyutlar olarak cinsiyetlerine, evinde kitaplık olma ve olmama durumuna, kitap okuma sürelerine, bilgisayar (internet) kullanım kullanmama durumlarına, anne-baba mesleğine ve okulların bulunduğu yerin sosyo-ekonomik düzeyine bakılmıştır. Çocuğa kitap okumayı sevdirmeye ve okuma alışkanlığını kazandırma konusunda okulun etkisi büyüktür. Öğretmenler çocukta okuma alışkanlığının kazandırılması konusu üzerinde daha ciddi durmalı, bu konuda yeni yaklaşımlar geliştirebilmelidir. Bu nedenle okumaya ilişkin tutuma bakılırken öğretmene ilişkin tutuma ve öğretmenlerin kitap okumaya ilişkin tutumlarına da bakılabilir.

3) Öğrencilerin ikamet ettikleri yer ile birlikte okumaya ilişkin tutumlarını etkileyen diğer değişkenlerin (anne-babanın eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik düzey, kaynaklara ulaşılabilirlik, kütüphanelerin düzenlenmesi, anne-babanın okumaya ilişkin tutum ve davranışları vb.) ve bunların okumaya ilişkin tutuma etkileri de araştırılabilir.

4) İlkokul öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarını daha etkili bir şekilde incelemek için gözlem ve görüşmeye dayalı nitel çalışmalara yer verilebilir.

KAYNAKLAR

- Aksaçlıoğlu, A. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin Televizyon İzlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Etkisi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 21(1), 3-28.
- Akyol, H. (2005). *Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi*. (4.Basım). Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Alivernini, F., Lucidi, F. ve Manganelli, S. (2010). *The Interplay Between School, Teacher, Family and Student Factors and Their Relationships to Reading Literacy in Italy*. Master of Education. Roma Tre University, Italy.
- Anonymous (2004). Peel Reading Attitudes Survey Report. Retrieved October, 10, 2013 from <http://www.peeearlyyears.com/pdf/Research/Peel%20School%20Age/Reading%20Attitudes%20Survey.pdf>
- Argan, M.T., Argan, M. ve Kurulgan, M. (2008). Kitaplara İlişkin Biçimsel Özelliklerin Okuyucu Tutumları Üzerine Etkisi, *Bilgi Dünyası*, 9 (1), 179-206.
- Arslan, Y., Çelik, Z. ve Çelik, E. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 113-124.
- Aslanoğlu, A. (2007). *Pırls 2001 Türkiye Verilerine Göre 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerileriyle İlişkili Faktörler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- Atmaca, H. (1997). Boş Zaman-Kütüphane Bağlamında Psikolojik ve Sosyolojik Açılardan Birey. *Türk Kütüphaneciliği*, 11 (4), 326-336.
- Aydoğan, R. (2008). *Okumaya Karşı Olumlu ve Olumsuz Tutuma Sahip 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersinde Kullandıkları Okuduğunu Anlama Stratejileri ve Yaratıcılık Düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.

- Baccus, A. (2004). *Urban Fourth and Fifth Grade Teachers' Reading Attitudes and Efficacy Beliefs: Relationships to Reading Instruction and to Students' Reading Attitudes And Efficacy Beliefs*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, ABD.
- Bair, E., Junius, D. ve Marsh, C. (2007). The Efficacy of Booktalking in Promoting Positive Attitudes Towards Reading in Elementary-age Students, *LIS 570, Assignment 2*.
- Balcı, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. (9. Baskı). Pegem Akademi Yayın Dağıtım, Ankara.
- Balcı, A. (2009). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlık ve İlgileri Üzerine Bir Araştırma. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 265-300.
- Balcı, A., Uyar, Y. ve Büyükikiz, K. (2012). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları, Kütüphane Kullanma Sıklıkları ve Okumaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 7 (4), 965-985.
- Bamberger, R. (1990). *Okuma Alışkanlığını Geliştirme*. (Çev. Bengü Çapar). Kültür Bakanlığı Kütüphanecilik Dizisi, Ankara (Eserin Orjinali 1975'te yayınlandı).
- Baş, G. ve Şahin, C. (2012). İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Tutumları ve Yazma Eğilimleri ile Türkçe Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 7(3), 555-572.
- Başaran, M. ve Ateş, S. (2009). İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (1), 73-92.
- Batur, Z., Gülveren, H. ve Bek, H. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (1), 32-49.

- Birkets, S. (2004). The Truth About Reading. *School Library Journal*, 11, 50-51.
- Black, A. M. (2006). *Attitudes to Reading: An Investigation Across the Primary Years*. Master of Education. Australian Catholic University, Australia.
- Black, A. ve Young, J. (2005). *Attitudes to Reading: An Investigation Across the Primary Years*. Conference Proceedings, Pleasure, Passion Provocation AATE/ALEA National Conference.
- Bozpolat, E. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 2 (1).
- Brant, M. (2003). Log on and Learn. *Newsweek*, 142 (10), E14.
- Brown, L. E. (1992). *A Study of The Relationships Among Self-Concept, Reading Attitude and Reading Comprehension In Second Grade Readers*. Master of Education, Memorial University, Newfoundland, Canada.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (16. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (1.Baskı). Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Byro, C. C. (2000). *A Study of the Relationship Between Reading Attitude and Gender in the Fourth Grade Children*. Master of Science in Teaching Degree, Rowan University, ABD.
- Campbell, M.B., Kmiecik, M.M. (2004). The Greatest Literacy Challenges Facing Contemporary High School Teachers: Implications For Secondary Teacher Preparation. *Reading Horizons*, 45: 1-25.
- Can, R., Türkyılmaz, M. ve Karadeniz, A. (2010). Ergenlik Dönemi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 1- 21.

- Chiu, C. ve Ko, H. (2005). *Relations Between Parental Factors and Children's Reading Behaviors and Attitudes*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, National Chengchi University, Taiwan.
- Coiro, J. ve Dobler, E. (2007). Exploring The Online Reading Comprehension Strategies Used by Sixth Grade Skilled Readers to Search For and Locate Information On The Internet, *Reading Research Quarterly*, 42 (2), 214-257.
- Coşkun, E. (2002). *Lise II. Sınıf Öğrencilerinin Sessiz Okuma Hızları ve Okuduğunu Anlama Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Çakıcı, D. (2007). Ön Örgütleyicilerin Okumaya Yönelik Tutum ve Okuduğunu Anlama Üzerindeki Etkileri, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 65–82.
- Çalışkan, M. (2000). *Ailenin Bazı Sosyoekonomik Faktörlerinin Öğrencinin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitimde Program Geliştirme Ana Bilim Dalı, Bolu.
- Ceyhan, E. ve Namlu, A. G. (2000). Bilgisayar kaygı ölçeği (BKÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 77-93.
- Çiftçi, Ö. ve Temizyürek, F.(2008). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Ölçülmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (9), 109-129.
- Çocuk Vakfı Çocuk Düşünce Merkezi ve Çocuk Edebiyatı Okulu (2003). *Okuyan Türkiye*. Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.
- D'Astous, A., Colbert, F. ve Mbarek, I. (2006). Factors influencing readers' interest in new book releases: An experimental study. *Poetics*, 34, 134-147.

- Davies, J. ve Brember, I. (1995). Comics or Stories? Differences in the Reading Attitudes and Habits of Girls and Boys in years 2, 4 and 6. *Gender and Education*, 5(3), 305-320.
- Deniz, K. (2000). *Yazılı Anlatım Becerileri Bakımından Köy ve Kent Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Durumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Ana Bilim Dalı.
- Devrimci, H. (1993). *İlkokul 5. Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Programı.
- Donaldson, N. M. (2010). *The Fourth Grade Slump: The Relationship Between Reading Attitudes and Frequency of Reading*. Master of Education, Bowling Green State University, ABD.
- Dökmen, Ü. (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko – Sosyal Bir Araştırma*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 2531, İstanbul.
- Dreher, M. J. (2002). Teaching Ideas-Motivating Teachers to Read, *The Reading Teacher*, 56(4), 338–340.
- Duran, E. ve Sezgin, B. (2012). İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının ve İlgilerinin Belirlenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 7(4), 1649-1662.
- Durualp, E., Çiçekoğlu, P. ve Durualp, E. (2013a). Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Kitap Okumaya Yönelik Tutumlarının İnternet ve Kitap Okuma Alışkanlıkları Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2 (1), 115-132.
- Durualp, E. Çiçekoğlu, P. ve Durualp, E. (2013b). 6-8. Sınıftaki Öğrencilerin Okumaya İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 4(1): 159-174.

- Edmunds, K. M. ve Bauserman, K. L. (2006). What Teachers Can Learn About Reading Motivation Through Conversation With Children. *The Reading Teacher*, 59(5), 414-424.
- Elliot, P. L. (1983). *An Investigation Into the Relationship Between Reading Achievement and Attitudes Towards Reading of Third and Sixth Grade Student*. Master of Education, Memorial University, Newfoundland, Canada.
- Engin, A.W. ve Wallbrown, F.H. (1983). The Dimensions of Reading Attitudes for Turkish Children. *The Journal of Social Psychology*, 120, 169-181.
- Gallik, J.D. (1999). Do They Read For Pleasure? Recreational Reading Habits of College Students. *Journal of Adolescent ve Adult Literacy*, 42: 480-489.
- Gay, (1996). *Educational Research*, Florida: Prentice Hall.
- Gömleksiz, M. N. (2004). Kitap Okuma Alışkanlığına İlişkin Bir Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2),185-195.
- Gömleksiz, M. N. (2004). Geleceğin Öğretmenlerinin Kitap Okumaya İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1).
- Gönen, M., Çelebi Öncü, E. ve Isıtan, S. (2004). İlköğretim 5., 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Millî Eğitim*, 32(164), 7-35.
- Grambell, L.B. (1996). Creating Classroom Cultures That Foster Reading Motivation. *The Reading Teacher*, 50(1), 14–25.
- Güney, S. (1998). *Davranış Bilimleri ve Yönetim Psikolojisi Terimler Sözlüğü*. Ocak Yayınları, Ankara.
- Gür, S.G., Dalmış, İ., Boz, N., Kırmızıdağ, N. ve Çelik, Z. (2012). *Türkiye'nin Gençlik Profili*. (1. Basım). Seta Yayınları, Ankara.

- Gürcan, H. İ. (1996). *Okuma Alışkanlığı ile Kitap Yayımcılığının Kültürel İletişim ve Teknolojisine Bağlı Sorunları Karsısında Türkiye Koşulları Temelinde Bir Model Önerisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye.
- Hasselbach, W. (2010). *Differences Between Third, Fourth, and Fifth Grade Students' Attitudes Toward Reading in Relation to Community Size*. Master of Education. Bowling Green State University, ABD.
- Hildenbrand, S. (2007). *The Relationships Between Self-Esteem, Reading Attitude, and Reading Achievement in Students With and Without Learning Disabilities*. Seminar in Exceptional Student Education, Barry University, ABD.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. (5. Basım). Beykent Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.
- İşeri, K. (2010). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2).
- Kaptan, S. (1991). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. (11.Basım). Tekişik Web Ofset Tesisleri, Ankara.
- Karaçam, A. (2005). Hastalarını Kitapla İyileştiren Doktor. *Kitap Hayattır*, (2).
- Karabay, A. ve Kayıran, B. (2010). İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerileri ve Okumaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 03 (38), 110-117.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (24. Basım). Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Kayalan, M. (2002). *Etkili ve Hızlı Okuma Sanatı*. (7.Baskı). Alfa Yayınları, İstanbul.
- Kazelskis, R., Thames, D. ve Reeves, C. (2004). The Elementary Reading Attitude Survey: Factor Invariance Across Gender and Race. *Reading Psychology*, 25(2), 111-120. Retrieved August, 20, 2012 from <http://dx.doi.org/10.1080/02702710490435682>

- Koç, S. ve Müftüoğlu, G. (1998). *İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı, Türkçe Öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Kovacioğlu, N.Ş. (2006). *İlköğretim İkinci Sınıflarda Aile Çevresi ve Çocuğu Okumaya Karşı Tutumu İle Okuduğunu Anlama Becerisi Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Kush, J. C. ve Watkins, M.W. (1996). Long Term Stability of Children's Attitudes Toward Reading. *The Journal of Educational Research*. 89 (5), 315-319.
- Kush, J.C., Watkins, M.W. ve Brookhart, S.M. (2005). The Temporal-Interactive Influence of Reading Achievement and Reading Attitude, *Educational Research and Evaluation*, 11: 1, 29-44.
- Lazarus, B. D. ve Callahan, T. (2000). Attitudes Toward Reading Expressed by Elementary School Students Diagnosed With Learning Disabilities. *Reading Psychology*. 21, 271-282.
- Leu, D. J., Jr. (2002). Internet Workshop: Making Time for Literacy. *The Reading Teacher*, 55 (5), 466-472.
- Lin, C.C. ve Lin, I. (2009). *E- Book Flood For Changing EFL Learners' Reading Attitudes*. Proceeding of the 17th International Conference on Computers in Education.
- Lieberman, D. A. (1986). Reading, Television and Computers: Children's Patterns of Media Use and Academic Achievement [abstract]. Retrieved July, 24, 2012, from Proquest Dissertation & Thesis database.
- Liska, A. E. (1984). A Critical Examination of the Causal Structure of the Fishbein/Ajzen Attitude-Behaviour Model. *Social Psychology Quarterly*, 47, 61-74. Retrieved August, 1, 2013, from jstor database.
- Maraşlı, A. (2005). *Okumayı Sevdirmeye Yolları*. (1. Basım). Bilge Yayıncılık, İstanbul.

- Markoff, J. (2000). A Newer, Lonelier Crowd Emerges in Internet Study. *The New York Times*. February 16, A1.
- Mavi, H.F. ve Çetin, B. (2009) "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Kitap Okumaya İlişkin Görüş ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu*, 4 (1), 1-11.
- McCarty, S., Nicastro, J., Spiros, I., ve Staley, K. (2001). *Increasing Recreational Reading through the Use of Read-Alouds*. Master of Education, Saint Xavier University, Chicago, Illinois.
- McKenna, M., Kear, D., & Ellsworth, R. A. (1995). Childrens Attitudes Toward Reading: A National Survey. *Reading Research Quarterly*, 30, 934-956.
- McKenna, M.,& Kear, D. (1990). Measuring Attitude Toward Reading: A New Tool For Teachers. *Reading Teacher*, 43, 626-639.
- McKinlay, S. (1990). Children's Attitudes to Reading: Do Teachers Know? *Reading*. 24 (3), 166-178.
- McKool, S.S. (2010). Factors That Influence The Decision to Read: An Investigation of Fifth Grade Students' Out-Of-School Reading Habits. *Reading Improvement*, 111-131. Retrieved August, 20, 2012 from <http://core.ecu.edu/engl/hackett/motivation.pdf>
- Mitchell, T.L. ve Lay, T.C. (2006). The Reading Attitudes and Behaviours of Highschool Students. [abstract]. Retrieved July, 20, 2012, from Taylor & Francis Online database.
- Mustachio, C. A. (1990). *Relationship Between Attitude and Reading Achievement In Young Adult*. Master of Art Degree, New Jersey.
- Odabaş, H. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Etki Eden Faktörler. *Bilgin*(2), 3-6.
- Odabaş, H., Odabaş, Z.Y., ve Polat, C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği. *Bilgi Dünyası*, 9 (2) 431-465.
- OECD (2005). *Education at a Glance*, OECD indicators 2005.

O'Toole, K. (2000). Study Offers Early Look At How Internet Is Changing Daily Life. *News Service* (650) 725-1939. Retrieved July, 19, 2012, from

<http://news.stanford.edu/pr/00/000216internet.html>

Özel, N. ve Bayraktar, A. (2004) . Ankara Gölbaşı Atatürk İlköğretim Okulu'ndaki Öğrencilerin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları Konusunda Ebeveynlerin Duyarlılığı Üzerine Bir Araştırma. *Hacettepe Eğitim, Erişim Ağustos*, 8, 2012

<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~nozel/golbasi.htm>

Özbay, M., Bağcı, H. ve Uyar, Y. (2008) “ Türkçe Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9 (15), 117–136.

Özbay, M. ve Uyar, Y. (2009). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri İçin Okumaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 4 (2), 632-651.

Özmen, A., Şıklar, E., Durucasu, H., Atlas, M., Er, F. (2013). *İstatistik – II*. Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Parker, C. (2004). *An Evaluation of Student Reading Attitudes: Does Ability Affect Attitudes?* Master of Education. University of North Carolina at Wilmington, USA.

Pastore, M. (1998). Third of UK children use internet. [abstract]. Retrieved August, 12, 2012, from

<http://www.clickz.com/clickz/news/1715854/third-uk-children-use-internet>

Roettger, D., Szymczuk, M. and Millard, J. (1979). Validation of a Reading Attitude Scale for Elementary Students and an Investigation of the Relationship Between Attitude and Achievement. *The Journal of Educational Research*, 72(3), 138-142.

- Sağlam, M., Suna, Ç. ve Çengelci, T. (2008). Öğretmen Adaylarının Okuma Alışkanlıklarını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüş ve Önerileri, *Milli Eğitim*, 178.
- Sağlamtuğ, T. (1990). Türkiye'de Üniversite Kütüphanecilik Bölümlerinin 4.Sınıf Öğrencilerinin Özgür (Boş) Zaman Ders Dışı Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Kütüphaneciliği IV*, 3-21.
- Sallabaş, M. E. (2008), İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (16), 141–155.
- Sainsbury, M. ve Schagen, I. (2004). Attitudes to Reading at Ages Nine and Eleven. *Journal of Research in Reading*, 27(4), 373–386.
- Sever, S. (1995). *Türkçe Öğretiminde Tam Öğrenme*. (1. Baskı). YA-PA Yayınları, İstanbul.
- Schatz, A. ve Krashen, S. (2006). Attitudes Toward Reading In Grades 1-6. *Knowledge Quest*, 35 (1), 46-48.
- Senechal, M. ve LeFevre, J.A. (2002). Parental Involvement in the Development of Children's Reading Skill: A Five-Year Longitudinal Study. *Child Development*, 73(2), 445-460.
- Smaragdi, U.J. ve Jonsson, A. (2006). Book reading in leisure time: Long-term changes in young peoples' book reading habits. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 50(5), 519-540. Retrieved, July, 14, 2012, from <http://dx.doi.org/10.1080/00313830600953600>
- Snow, C. E., Burns, M. S., & Griffin, P. (Eds.) (1998). *Preventing Reading Difficulties in Young Children*. National Academy Press, Washington, DC. Retrieved, August, 6, 2013, from Ebrary database.
- Streeter, B. (2006). The Effects of Training Experienced Teachers in Enthusiasm on Students' Attitudes Toward Reading. [abstract]. Retrieved June, 28, 2012, from Proquest Dissertation & Thesis database.

- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. (4. Basım). Nobel Yayınları, Ankara.
- Tekin, H. (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (9. Baskı). Yargı Yayınları, Ankara.
- Temizkan, M. (2007). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Derslerinde Okuma Stratejilerinin Okuduğunu Anlama Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye
- Tepebaşılı, F. (1998). *Okuma ve Metin Seçimi Sorunu*. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Konya.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. (3. Sürüm, e-Kitap) Türk Psikologlar Derneği, Ankara.
- Tosunoğlu, M. (2002). Türkçe Öğretiminde Okuma Alışkanlığı ve Çocukların Okuma Eğilimleri, *AYK - Türk Dil Kurumu*, (609), 547–563.
- Tse, S.K., Lam, J., Lam, Y.R., Loh, E. ve Westwood, P. (2005). Students' Test Performance in PIRLS, Attitude to Reading, and Reading Self-Concept Across Three Ability Groups: Data from Hong Kong. *Australian Journal of Learning Disabilities*, 10(1), 9-18. Retrieved June, 23, 2012, from <http://dx.doi.org/10.1080/19404150509546781>
- Turner, J. ve Paris, S. (1995). How Literacy Tasks Influence Children's Motivation for Literacy, *The Reading Teacher*, 48(8), 662-673.
- Ünal, E. (2006). *İlköğretim Öğrencilerinin Eleştirel Okuma Becerileri ile Okuduğunu Anlama ve Okumaya İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Yalçınkılıç, K. (2007). Türkçe Öğretmen Adaylarının Okumaya İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1).
- Yamashita, J. (2004). Reading Attitudes in L1 And L2, And Their Influence On L2 Extensive Reading. *Reading in a Foreign Language*. 16, (1)

- Yılmaz, B. (1993). *Okuma Alışkanlığında Halk Kütüphanelerinin Rolü*. (1. Baskı).Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Yılmaz, B. (2004). Öğrencilerin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıklarında Ebeveynlerin Duyarlılığı. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 115-136.
- Yılmaz, M., ve Benli, N. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1).
- Yücel, G. (2005), *Okulöncesinde Okuma Tutumları Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Wang, Y. (2010). Children's Attitudes Toward Reading and Their Literacy Development. *Journal of Instructional Psychology*, 27(2).
- Williams, C. (1990). A Study of the Reading Interests, Habits, and Attitudes of Third, Fourth, and Fifth Graders. Retrieved June, 22, 2012, from <http://catalogue.nla.gov.au/Record/5509548>
- Worrel, F. C., Roth, D. A., David, A. & Gabelko, N. H. (2007). Elementary Reading Attitude Survey (ERAS) Scores In Acedemically Talented Students, *Roeper Review*, 29(2), 119-124. Retrieved June, 23, 2012, from <http://dx.doi.org/10.1080/02783190709554395>

EKLER

EK 1: İZİN BELGESİ

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.16.20.02-605 / 106
Konu : Araştırma İzni

02 Ocak 2012

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : M.E.B.na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden Nurcan ERKENAY'ın "İlköğretim Birinci Kademe 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumları ile Bilgisayar Kullanmaları Arasındaki İlişki" konulu tez çalışmasına veri toplamak amacıyla çalışmasını Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer ilçelerinde Ek-1'de yer alan ilköğretim okullarının 3. Sınıf öğrencilerine uygulamak istediği Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 19 Aralık 2011 tarihli ve 500-113 sayılı yazısı ile bildirilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her tür ve her derecedeki okul ve kurumlarda yapılacak lisans, yüksek lisans, doktora veya doktora üstü araştırma-geliştirme çalışmaları ile Bakanlığın destek verdiği araştırmalar kapsamındaki anket, uygulama, gözlem gibi faaliyetler; bir ili kapsıyorsa izin başvurularının İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yapılacağı ilgi yönergede belirtildiğinden Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden Nurcan ERKENAY'ın "İlköğretim Birinci Kademe 3. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumları ile Bilgisayar Kullanmaları Arasındaki İlişki" konulu tez çalışması ile ilgili veri toplama araçlarının, ilgi Yönerge gereği ilimizde oluşturulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenerek değerlendirilmesi sonucunda, araştırma ile ilgili anketlerin okullardaki eğitim öğretim faaliyetleri aksatılmadan, mühürlü ve imzalı anketlerin aslı okul müdürlüklerince görülerek, gönüllülük esası ve veli izni ile okul müdürlüklerinin gözetim ve sorumluluğunda İlimiz Osmangazi, Yıldırım ve Nilüfer ilçelerinde Ek-1'de yer alan ilköğretim okullarının 3. Sınıf öğrencilerine ilgi Yönerge çerçevesinde uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini olurlarınıza arz ederim.

OLUR
30.12.2011
İsmail DEMİRHAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Atilla GÜLSAR
Milli Eğitim Müdürü

EK:
Okul Listesi (1 Sayfa)

Adres: Yeni Hükümet Konağı A-Blok
Osmangazi / 16050 BURSA
Tel: (0 224)25670 00/116 Faks: (0 224)256 66 80
Web: www.bursameb.gov.tr / www.arge16.com
Şube Müdürü: Osman BAT

EK 2: OKUMAYA İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili çocuklar,

Okumayı ne kadar seviyorsunuz, merak ediyorum! Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyun. Hissettiklerinizi örnekteki gibi işaretlerseniz beni bu meraktan kurtarmış olacaksınız. Yardımınız için hepimize çok teşekkür ederim☺

Nurcan ERKENAY

Pamukkale Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Sorulara geçmeden önce aşağıdaki bilgileri benim için işaretleyin. Böylece sizi daha iyi tanıyabilirim.

1.Cinsiyetiniz : Kız () Erkek ()

2.Evinizde kitaplığınız var mı? : Evet () Hayır ()

3.Ders kitaplarınız dışında günde ne kadar süre kitap okuyorsunuz? (lütfen yazınız).....

4.Evinizde bilgisayar (internet bağlantınız) var mı? : Evet () Hayır ()

5.Anne ve babanızın mesleği nedir? (lütfen yazınız)

Annem.....

Babam.....

ÖRNEK: Kitap okurken kendini nasıl hissedersin?

Çok sevinirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

1) Türkçe dersinde bir metin okuyacağınızda kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

2) Ödev olarak kitap okuman gerektiğinde kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

3) Okuma saatlerinde kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

4) Okuma etkinliğinin yer aldığı daha fazla dersiniz olsa kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

5) Haftasonu kitap okumaya daha çok zaman ayırdığında kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

6) Evde eğlenmek için kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

7) Boş zamanlarında kitap okuduğunda kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

8) Okuduğun kitap hakkında öğretmenle konuştuğunda kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

9) Türkçe dersinde daha çok okuma parçası olsa kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

10) Arkadaşlarından hediye olarak kitap geldiğinde kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

11) Diğer derslerde bir metin okuyacağınız zaman kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

12) Öğretmenin yaz tatilinde kitap okumanı isterse kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

13) Günün yorgunluğunu atmak için kitap okumanı söyleseler, kendini nasıl hissedersin?

Çok sevirim.

Sevinirim.

Üzülürüm.

Çok üzülürüm.

EK 3: ARAŞTIRMANIN YAPILACAĞI KURUMLAR

EK 3

ARAŞTIRMANIN YAPILACAĞI KURUMLAR LİSTESİ

NİLÜFER İLÇESİ

- Ali Durmaz İlköğretim Okulu
- Cavit Çağlar İlköğretim Okulu
- Dilek Özer İlköğretim Okulu
- Görükle Hazinedaroğlu İlköğretim Okulu
- Hüsnü Züher İlköğretim Okulu
- Koç İlköğretim Okulu
- Nedim Öztan İlköğretim Okulu
- Nosab İlköğretim Okulu
- Öğretmen Hasan Güney İlköğretim Okulu
- Vahide Aktuğ İlköğretim Okulu

OSMANGAZİ İLÇESİ

- Başaran İlköğretim Okulu
- Demirtaşpaşa İlköğretim Okulu
- Dr Ayten Bozkaya İlköğretim Okulu
- Hamzabey İlköğretim Okulu
- Hürriyet Ticaret ve Sanayi Odası İlköğretim Okulu
- I. Murat İlköğretim Okulu
- İstiklal İlköğretim Okulu
- Kamil Sarıaydın İlköğretim Okulu
- Merinos İlköğretim Okulu
- Şahin Yılmaz İlköğretim Okulu
- Ziya Gökalp İlköğretim Okulu
- 23 Nisan İlköğretim Okulu

YILDIRIM İLÇESİ

- Dörtçelik İlköğretim Okulu
- Namazgah İhsan Dikmen İlköğretim Okulu
- Namık Kemal İlköğretim Okulu
- Peyami Safa İlköğretim Okulu
- Setbaşı İlköğretim Okulu
- Yahya Kemal Beyatlı İlköğretim Okulu
- Zübeyde Hanım İlköğretim Okulu

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Nurcan
Soyadı	ERKENAY
Doğum Yeri ve Tarihi	İstanbul / 1985
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
İletişim Adresi ve Telefonu	İsmetpaşa mh. Sanayi cd. Uzunyuva Sitesi No:11 Daire: 6 Milas/ MUĞLA
Eğitim	
İlköğretim	Sakarya İlkokulu
Ortaöğretim	Milas Anadolu Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Pamukkale Üniversitesi
Yükseköğretim (Yüksek Lisans)	Pamukkale Üniversitesi
Yabancı Dil	
İngilizce/ ÜDS/ Mart, 2010	55.00
Mesleki Deneyim	
2010 -	Sınıf Öğretmeni